

KLASA : UP/I 034-03/18-04/019
URBROJ: 580-16/122-2020-029

Zagreb, 29. prosinca 2020.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 13. stavka 2., članka 20. stavka 1. podstavka 5. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.), u upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti protiv ŽITO d.o.o. za proizvodnju i trgovinu, sa sjedištem u Osijeku, Đakovština 3, zastupano po odvjetniku [...] [...], odvjetnici [...] [...] te odvjetnici [...] [...], svi iz [...] i [...] odvjetničkog društva j.t.d., sa sjedištem u Z., [...] 20, radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi sadržaja i načina provedbe otkupa žitarica, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural dip. iur, mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl.oec. i Denis Matić, dipl.iur., članovi Vijeća, na sjednici 55/2020., održanoj 29. prosinca 2020., donosi sljedeće

RJEŠENJE

- I. Postupak u ovoj upravnoj stvari se obustavlja, jer više ne postoje zakonske pretpostavke za daljnje vođenje postupka.
- II. Ovo rješenje objavit će se na mrežnoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, pri čemu će poslovne tajne sadržane u rješenju biti izuzete od javne objave.

Obrazloženje

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) 6. srpnja 2018. dostavila je trgovačkom društvu ŽITO d.o.o. za proizvodnju i trgovinu (dalje u tekstu: Žito ili stranka) obavijest o pokretanju upravnog postupka po službenoj dužnosti temeljem Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“ broj 117/17., dalje: ZNTP) te Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09., dalje: ZUP).

Sukladno navedenom, stranka je obaviještena kako se upravni postupak po službenoj dužnosti pokreće radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi javno objavljenih uvjeta otkupa žitarica.

Naime, AZTN je 4. srpnja 2018. zaprimio anonimno telefonsko priopćenje (o čemu je sastavljena službena zabilješka) fizičke osobe koja nije željela biti evidentirana zbog straha od budućeg poslovanja koje bi se na istu moglo negativno odraziti, kojom prilikom je navela kako Žito u svojim silosima u uvjetima otkupa žitarica ne navodi cijenu proizvoda niti način izračuna cijene.

Uvažavajući navode anonimne prijave od 4. srpnja 2018. te iste dovodeći u vezu s drugim obavijestima s kojima je AZTN u navedenom razdoblju raspolagao (saznanja AZTN koja proizlaze iz napisa objavljenih u medijima o činjenici početka otkupa pšenice roda 2018. – objava: www.agroklub.com od 4. srpnja 2018.) upućivale su na potrebu pokretanja upravnog postupka radi zaštite javnog interesa. Kako se u postupcima koji su u nadležnosti AZTN-a na temelju ZNTP-a primjenjuje ZUP, AZTN je kao pravna osoba s javnim ovlastima, dužna paziti u okviru svoga djelokruga, odnosno provedbe ZNTP-a, na zaštitu javnog interesa, pa s tim u vezi radi ostvarivanja svoje zadaće, odnosno provođenja ZNTP-a, uzimati u obzir i predstavke odnosno druge obavijesti uključivo i one anonimnog karaktera koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa, slijedom čega je AZTN pokrenuo protiv Žita upravni postupak po službenoj dužnosti na temelju odredbe članka 13. i članka 14. ZNTP-a, u vezi članka 42. stavka 1. ZUP-a, a primjenom članka 5. stavaka 1. i 3. ZNTP-a.

1. Utvrđivanje propisane visine ukupnoga godišnjeg prihoda Žita

Prije samog pokretanja upravnog postupka po službenoj dužnosti AZTN je pristupio utvrđivanju postojanja značajne pregovaračke snage jer je ista pretpostavka za vođenje upravnog postupka. U tom smislu, a prije dostave obavijesti o pokretanju upravnog postupka po službenoj dužnosti, bilo je potrebno utvrditi posjeduje li Žito značajnu pregovaračku snagu u smislu odredbi ZNTP-a, jer samo onaj otkupljivač koji ima značajnu pregovaračku snagu može svojim dobavljačima nametnuti nepoštene trgovačke prakse.

Sukladno odredbi članka 3. stavka 2. ZNTP-a smatra se da značajnu pregovaračku snagu u smislu ZNTP-a ima otkupljivač čiji ukupni godišnji prihod i ukupan prihod povezanih društava s otkupljivačem ostvaren u Republici Hrvatskoj prelazi iznos od 50.000.000,00 kuna.

U prihod iz stavka 2. članka 3. ZNTP-a ne računava se prihod ostvaren prodajom robe, odnosno pružanjem usluga između povezanih društava (društava unutar grupe).

S ciljem utvrđivanja postojanja značajne pregovaračke snage izvršen je uvid u Registar godišnjih financijskih izvješća za Žito, i to u godišnje izvješće Uprave o poslovanju i stanju društva i financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine, zajedno s Izvješćem neovisnog revizora kao i u godišnje izvješće Uprave o poslovanju i stanju Grupe te konsolidirane financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine zajedno s Izvješćem neovisnog revizora.

Utvrđeno je da Žito zajedno sa svojim ovisnim društvima i ulaganjima u zajedničke pothvate čini Žito grupu te da u ovisnim društvima Žito sudjeluje s pretežitim udjelima u vlasništvu i/ili glasačkim pravima.

Nadalje, utvrđeno je da je Žito grupa u 2017. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 2.523.623.000,00 kuna, a kako je isto utvrđeno uvidom u konsolidirano godišnje izvješće u navedeni iznos nisu uključeni prihodi koje je pojedino trgovačko društvo u okviru Žito grupe ostvarilo iz poslovanja s ostalim članicama Žito grupe odnosno iz poslovanja s povezanim društvima. Slijedom navedenog, AZTN je utvrdio kako se Žito može smatrati otkupljivačem sa značajnom pregovaračkom snagom u smislu ZNTP-a.

2. Obavijest o pokretanju upravnog postupka od 6. srpnja 2018.

AZTN je u svojoj Obavijesti o pokrenutom upravnom postupku od 6. srpnja 2018. (dalje: Obavijest od 6. srpnja 2018.) obrazložio kako smatra da su navodi iz anonimnog telefonskog priopćenja od 4. srpnja 2018. o tome da Žito u javno objavljenim uvjetima otkupa žitarica uopće ne navodi cijenu niti način izračuna cijene, dostatni da AZTN kao tijelo nadležno za provedbu ZNTP-a, pokrene upravni postupak po službenoj dužnosti na temelju odredbe članka 13. i članka 14. ZNTP-a, u vezi članka 42. stavka 1. ZUP-a, a primjenom članka 5. stavaka 1. i 3. ZNTP-a protiv Žita. Zaključno u Obavijesti od 6. srpnja 2018., stranka je obaviještena kako će AZTN u navedenom upravnom postupku ispitati sve elemente koji se odnose na sadržaj poslovnog odnosa, tj. otkupa i trgovine žitarica.

U Obavijesti od 6. srpnja 2018., koju je Žito zaprimilo 9. srpnja 2018., AZTN je pozvao Žito na dostavu pisanog očitovanja i materijalne dokumentacije na okolnost istaknute indicije koja predstavlja temelj za pokretanje upravnog (ispitnog) postupka po službenoj dužnosti, kao i dostavu drugih potrebnih očitovanja kako slijedi:

- svih javno objavljenih uvjeta otkupa žitarica u svim silosima koji se nalaze u sklopu tvrtke ili u kojima posluje stranka, i to onih koji važe nakon 1. travnja 2018. kao i dostavu svih računa i/ili otkupnih blokova dobavljača žitarica od kojih je otkupljeno žito u razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018.;
- popisa svih dobavljača od kojih je stranka vršila otkup i trgovinu žitaricama u razdoblju nakon 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018., uz dostavu podatka o tvrtki trgovačkog društva dobavljača, odnosno imenu i prezimenu obrtnika s nazivom obrta ili OPG-a, s naznakom sjedišta i poslovne adrese, te OIB-a;
- ugovora, ako je stranka u razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018. poslovala s otkupljivačima žitarica na temelju istih.

Žito je u otvorenom roku postupilo po zahtjevu AZTN-a te je podnesak stranke s prilogima (prilog 1. Uvjeti otkupa merkantilne pšenice roda 2018. od 11. srpnja 2018., prilog 2. Popis dobavljača za razdoblje od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018.) zaprimljen u AZTN-u 23. srpnja 2018.

Stranka u cijelosti osporava činjenične navode iz Obavijesti od 6. srpnja 2018. navodeći kako u razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018. Žito nije poduzelo niti jednu radnju koja bi bila u suprotnosti s odredbama ZNTP-a, odnosno stranka nije postupala protivno odredbama članka 5. stavka 1. do 3. ZNTP-a.

Iz sadržaja pisanog očitovanja stranke u bitnome proizlazi slijedeće:

U razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018., stranka nije imala javno objavljene uvjete otkupa žitarica niti u jednom od silosa koji se nalaze u sastavu navedenog trgovačkog društva, već je u navedenom razdoblju sklapala pojedinačne ugovore o kupoprodaji pojedinih kultura (merkantilni - ječam, kukuruz, pšenica, soja, suncokret, uljana repica), a koji su skladu s odredbama iz članka 5. stavka 1. točke 1. do 6. ZNTP-a. Tako je stranka dostavila popis dobavljača (koji broji ukupno [...] dobavljača) s kojim je Žito u navedenom razdoblju poslovalo temeljem sklopljenih kupoprodajnih ugovora. Nadalje, Žito je pojasnilo kako je 11. srpnja 2018. javno objavilo uvjete otkupa pšenice merkantilne roda 2018., izjavljujući kako isti uvjeti otkupa sadrže sve elemente kako je to propisano odredbom članka 5. stavka 3. ZNTP-a.

Zaključno, stranka u tom svom prvom očitovanju, ni nakon njega nije predložila preuzimanje obveza izvršenja određenih mjera i uvjeta te rokova radi otklanjanja nepoštenih trgovačkih praksi u skladu s odredbom članka 18. stavka 1. ZNTP-a.

3. Tijek ispitnog postupka

Predmetom analize konkretnog upravnog postupka bilo je ispitivanje odlučnih činjenica kako bi se moglo nesporno utvrditi jesu li javno objavljeni uvjeti otkupa merkantilne pšenice roda 2018., objavljeni 11. srpnja 2018. sadržavali sve odredbe u smislu ZNTP-a, dakle utvrđivanje pravno – relevantnih činjenica o tome je li stranka postupila u skladu s odredbom članka 5. stavka 3. ZNTP-a, kao i utvrđivanja odlučnih činjenica kako, kada i na koji način su izvršena plaćanja dobavljačima za poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koji je predmet isporuke. Ujedno, AZTN je ispitivao i sve one odlučne činjenice vezane uz konkretne kupoprodajne ugovore radi utvrđenja je li Žito postupilo u skladu s odredbom članka 5. stavka 1. točke 1. do 6. ZNTP-a. Također i u segmentu ispitivanja obvezno pravnog odnosa u dijelu zaključenih kupoprodajnih ugovora također AZTN je ispitivao plaća li Žito svojim dobavljačima u rokovima koji su propisani člankom 11. točkom 9. ZNTP-a.

Žito je prilikom dostave svog prvog očitovanja od 18. srpnja 2018., navelo kako je u razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018., sa svojim dobavljačima sklapalo pojedinačne ugovore o kupoprodaji pojedinih kultura (merkantilni – ječam, kukuruz, pšenica, soja, suncokret, uljana repica).

Stoga je AZTN radi potrebe utvrđivanja svih činjenica i okolnosti te ispitivanja svih elemenata koji se odnose na sadržaj poslovnog odnosa otkupa i trgovine žitaricama u smislu utvrđenja jesu li zaključeni pravni poslovi, tj. kupoprodajni ugovori sastavljeni u skladu s odredbom članka 5. stavka 1. točke 1. do 6. ZNTP-a, kao i utvrđenja odlučnih činjenica posebice u odnosu na rokove plaćanja svojim dopisom od 27. kolovoza 2018., zatražio da Žito dostavi na uvid ugovornu dokumentaciju u odnosu na 5 dobavljača tj. primarnih proizvođača, koje je AZTN odabrao metodom uzorka, razvrstani po kriteriju - jedan dobavljač trgovačko društvo, dva dobavljača fizičke osobe te dva dobavljača OPG.

AZTN je zatražio da stranka dostavi na uvid ugovore, dodatke (anekse) tim ugovorima, eventualne priloge ugovorima i dodacima (aneksima) ugovora te drugu popratnu dokumentaciju koja se veže uz njih, kao i sve opće uvjete poslovanja (ako postoje) koji su prilog naprijed navedenim ugovorima u odnosu na odabrane dobavljače, koji su važili na dan stupanja na snagu ZNTP-a (7. prosinca 2017.) do dana usklađenja ugovora (1. travnja 2018.), u smislu odredbe članka 32. ZNTP-a, kao i sve ugovore, dodatke (anekse) tim ugovorima, eventualne priloge ugovorima i dodacima (aneksima) ugovora te drugu popratnu dokumentaciju koja se veže uz njih, kao i sve opće uvjete poslovanja (ako postoje) koji su prilog naprijed navedenim ugovorima s odabranim dobavljačima, koji su mijenjani i/ili dopunjavani u skladu s odredbama ZNTP-a, a zaključeni su nakon tzv. pune primjene ZNTP-a, tj. dostavu ugovora uz popratnu dokumentaciju koja je na snazi nakon 1. travnja 2018., a do 6. srpnja 2018.

Naime, odredbom članka 32. ZNTP-a (prijelazne i završne odredbe Zakona) propisano je da ugovori koji su sklopljeni između dobavljača i trgovca ili otkupljivača (u konkretnom slučaju otkupljivača Žito) prije stupanja na snagu ZNTP-a od 7. prosinca 2017. i koji nisu u skladu s člancima od 4. do 12. ZNTP-a, moraju biti usklađeni najkasnije do 31. ožujka 2018., jer u protivnom takvi ugovori prestaju važiti od 1. travnja 2018.

Pored navedenog, radi utvrđenja je li Žito svojim dobavljačima nametnuo nepoštenu trgovačku praksu iz članka 11. točke 9. ZNTP-a, AZTN je zatražio i dostavu analitičkih kartica ili drugih istovrsnih financijsko-računovodstvenih dokumenata za razdoblje od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018., iz kojeg je moguće utvrditi: a) broj računa, b) datum izdavanja računa dobavljača otkupljivaču, c) datum plaćanja otkupljivača dobavljaču, te d) ostalo: naziv otkupljenog artikla, količina, mjerna jedinica, iznos u naznačenoj valuti.

Stranka je udovoljila traženju te je u otvorenom roku, 17. rujna 2018., dostavila svoje očitovanje sa cjelokupno zatraženom dokumentacijom. Dostavljena dokumentacija odnosi se na dobavljače: A.-Č. [...], sa sjedištem u [...], [...] [...], I. K. iz [...], [...] [...] [...] [...], A. L. iz [...] [...], [...] [...] [...], [...] R. K. iz [...], [...] [...] [...], te [...] D. G. iz [...], [...] [...].

Izvršenim uvidom u dostavljenu materijalnu dokumentaciju, uočene su određene proturječnosti u dostavljenoj dokumentaciji, slijedom čega je radi pravilne primjene materijalnog prava te točnog i potpunog utvrđenja činjeničnog stanja, dopisom od 19. listopada 2018., AZTN zatražio da Žito temeljem članka 17. stavaka 1. i 2. ZNTP-a dostavi potrebna pojašnjenja i dokumentaciju.

U odnosu na dobavljača A.-Č. [...] zatražena je dostava pojašnjenja o predmetu ugovornog odnosa između spomenutog dobavljača i Žita, vezano za Ugovor o prodaji br. 001-2018. od 4. lipnja 2018., očitovanje o tome je li riječ o merkantilnom ječamu ili stočnom ječamu, kao i dostava pojašnjenja o uočenim razlikama u vrsti proizvoda koji su navedeni, u prijemnom list 18-007663-177 i računu koji slijedi prijemni list (računu 1743-1-1). Također, naloženo je stranci, da ako raspolaže ugovorom u kojem bi predmet kupoprodaje bila i eventualno roba – merkantilni ječam, da dostavi na uvid i takav eventualno postojeći ugovor uz sve priloge tom ugovoru te drugu popratnu dokumentaciju koja se veže uz njih, kao i sve opće uvjete poslovanja (ako postoje) koji su prilog takvom ugovoru.

U odnosu na dobavljača K. I. predmet analize bio je kupoprodajni ugovor od 28. lipnja 2018. sklopljen između tog dobavljača i Žita, a kojim je ugovorena kupoprodaja poljoprivrednog proizvoda ječma merkantilnog roda 2018. Na temelju izvršenog uvida u zaprimljenu dokumentaciju i to u obračun skladištarskih usluga za poljoprivredni proizvod, uočene su određene proturječnosti. Naime, kao datum nastanka obveze navodi se 18. lipnja 2018., a roba – ječam je u dva navrata isporučena Žitu kao otkupljivaču 18. lipnja 2018., dok je ugovor sklopljen 28. lipnja 2018., zbog čega je bilo potrebno ispitati činjenično stanje. Nadalje, temeljem uvida u dostavljenu analitičku karticu utvrđeno je da je dio obveza Žita prema dobavljaču K. I. podmiren prijebom s obvezama koje je dobavljač ima prema Žitu, a koje se odnose na troškove prijema i analize isporučenog ječma, zbog čega je i ove okolnosti trebalo ispitati po službenoj dužnosti.

Uvažavajući sve prethodno navedeno AZTN je naložio da se Žito izjasni o tome:

- u kojem je trenutku prelazi rizik poslovanja na Žito odnosno koji je trenutak od kada se smatra da je Žito kao otkupljivač uredno primio robu,
- je li Žito za primljenu robu, za koju se razumno može zaključiti da je ista predana Žitu dana 18. lipnja 2018., izdalo bilo kakvu vrstu materijalne dokumentacije poput skladišnice, iz koje je moguće utvrditi u kojem trenutku je roba predana Žitu,
- je li dobavljač u trenutku isporuke robe imao bilo kakva saznanja o cijeni proizvoda i/ili načinu određivanja, odnosno izračuna cijene, a sve s obzirom na činjenicu da je u kupoprodajnom ugovoru koji je zaključen 28. lipnja 2018. određena cijena u iznosu od [...] kn/kg,
- pojašnjenje ugovorne odredbe koja se odnosi na uvjete isporuke poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet ugovora, iz koje proizlazi kako je dobavljač upoznat s Cjenikom Žita, te pristaje na obračun troškova nastalih prilikom ulaza, izlaza, uskladištenja i sušenja robe; u tom kontekstu zatražena je dostava eventualno postojećeg Cjenika na uvid,
- u kojem je trenutku dobavljač bio upoznat s mjestom na kojem treba isporučiti robu ječam merkantilni, rod 2018., s obzirom na to da se u ugovoru navodi odredba „FCA pista/silos kupca“,

- na temelju kojih parametara se definira otkup merkantilnog ječma, odnosno na temelju kojih parametara se utvrđuje kvaliteta te eventualno postojeća kvalitativna klasa prilikom otkupa merkantilnog ječma, rod 2018.

Vežano za ugovorni odnos Źita i dobavljača L. A. u odnosu na kupoprodajni ugovor br. 18-000194-0190/18 od 20. lipnja 2018. kojeg je predmet kupoprodaje pšenica merkantilna III, rod 2017. zatražena su slijedeća pojašnjenja i dokumentacija:

- pojašnjenje o značenju sporazuma o otkupu pšenice rod 2017.,
- pojašnjenje o tome je li roba (pšenica merkantilna III, rod 2017.), koja je predmet kupoprodajnog ugovora od 20. lipnja 2018., ranije bila skladištena u silosnim prostorima koji se nalaze u vlasništvu Źita, pa ukoliko jeste, zatraženo je da se Źito izjasni na okolnost je li dobavljaču kao prodavatelju izdana bilo kakva vrsta materijalne dokumentacije (poput skladišnice) iz koje je moguće utvrditi u kojem je trenutku roba predana,
- cjenik stranke kojim se određuje obračun troškova nastalih prilikom ulaza, izlaza, uskladištenja i sušenja robe,
- podaci o pravnom temelju tražbine koja je stavljena u prijeboj s tražbinom nastalom iz Ugovora o prodaji 18-000194-0190/18;

U odnosu na dobavljača [...] R. K. zatražena je dostava očitovanja koja se odnosi na otkup poljoprivrednog proizvoda merkantilne pšenice I. klase i II. klase (navedene u računu broj 4/P1/1, koji račun je izdan od strane dobavljača [...] R. K. 12. srpnja 2018.). Naime, Źito je vezano za postojeći poslovni odnos, dostavio Ugovor o poslovnoj suradnji broj: 77 od 31. ožujka 2018. te Ugovor o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018. Ugovornom odredbom članka 4. stavka 4. Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupu ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018. ugovoreno je kako će precizni uvjeti otkupa poljoprivrednih proizvoda organizatora proizvodnje [...] R. K. biti utvrđeni odgovarajućim pisanim dodacima koji predstavljaju sastavni dio Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupu ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018. i/ili zasebnim ugovorom o otkupu, koji će sadržavati detaljne odredbe o cijeni, kvaliteti, uvjetima i rokovima isporuke te drugim odredbama bitnim za poslovni odnos ugovornih strana.

Stoga, AZTN je zatražio da Źito dostavi pojašnjenje na koji način je bio realiziran otkup pšenice, tj. zatražena je dostava podataka na što se odnose obveze kojima je izvršen prijeboj i kada su one nastale, kao i dostava izjave o prijeboju dobavljača da se njegove obveze prema stranci podmire prijebojem s obvezama koje Źito ima prema navedenom dobavljaču.

U odnosu na dobavljača [...] G. D. s kojim je stranka 30. lipnja 2018. zaključila kupoprodajni ugovor u kojem je predmet kupoprodaje poljoprivredni proizvod uljana repica certificirana, rod 2018., zemlja porijekla Hrvatska, održiva proizvodnja prema ISCC, non-GMO, zatražena je dostava pojašnjenja iz kojeg se razloga na obračunu skladištarskih usluga navodi datum 23. lipnja 2018., dok se na primci i fakturi navodi datum kada je sklopljen kupoprodajni ugovor br. 18-000401-123/18 od 30. lipnja 2018.

Vežano za dostavljene ugovore o kupoprodaji u kojima je predmet kupoprodaje roba uljana repica certif., rod 2018., zatraženo je da se dostavi pojašnjenje na temelju kojih parametara se definira otkup ove vrste proizvoda, odnosno na temelju kojih parametara se utvrđuje kvaliteta, te eventualno postojeća kvalitativna klasa prilikom otkupa uljane repice, rod 2018.

Źito je u otvorenom roku, 8. studenog 2018. AZTN-u dostavilo svoje očitovanje i dokumentaciju.

U odnosu na dobavljača A.-Č. [...], Žito se očitovalo kako je u trgovačkoj praksi uvriježeno da se ječam koji nije ni pivarski niti sjemenski naziva ječmom merkantilnim ili ječmom stočnim ili ječmom za hranidbu životinja, pri čemu se zadnja tri naziva odnose na istu robu i podložna su istim kvalitativnim zahtjevima. Nadalje, stranka pojašnjava kako sukladno navedenom ne postoji razlika u vrsti proizvoda koji je predmetom kupoprodaje između dobavljača A.-Č. [...] i stranke. Zaključno, stranka se izjasnila kako u promatranom razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018. između navedenih ugovornih strana nije postojao drugi pravni odnos kupoprodaje ječma, osim ječma po Ugovoru o prodaji broj 001-2018 od 4. lipnja 2018., koji dobavljač prodaje pod nazivom „stočni“, a stranka kupuje i zaprima pod nazivom „merkantilni“.

U odnosu na dobavljača K. I., stranka je najprije dostavila u cijelosti ranije dostavljenu materijalnu dokumentaciju, dok se kao novo zaprimljena dokumentacija dostavlja - Vagarski list: Primka-2018-KN-000132 i Vagarski list: Primka-2018-KN-000133 od 18. lipnja 2018. Iz nastavno dostavljene dokumentacije vidljivo je da su navedenog datuma izvršene dvije isporuke (prilikom prve isporuke neto količina od 15.760 kg, a prilikom druge isporuke neto količina od 8.400 kg). Zaključno, kao novo zaprimljena dokumentacija dostavljen je i Cjenik prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza ječma rod 2018.god. od 28. svibnja 2018.

U svom pisanom očitovanju stranka navodi kako je dobavljač K. I. dana 18. lipnja 2018., predao neto količinu od 24.160 kg merkantilnog ječma i do trenutka prodaje je vlasnik istog, u prilog koje činjenice kao dokaz stranka dostavlja Vagarski list: Primka-2018-KN-000132 i Vagarski list: Primka-2018-KN-000133 od 18. lipnja 2018. Vagarski listovi su obostrano potpisani.

Kupoprodajnim ugovorom koji je predmet analize (ugovor br. 18-000282-0440/18 od 28. lipnja 2018.) dobavljač je prodao merkantilni ječam, količinu u standardu 23.918 kg što odgovara ukupnoj predanoj neto količini umanjenoj za 1% kala prijema i u trenutku prodaje stranka postaje otkuplivač, te rizik poslovanja u tom trenutku prelazi na Žito.

Nadalje, stranka pojašnjava kako je dobavljač K. I. najprije izvršio skladištenje robe kod stranke, a prema uvjetima navedenim u Cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza ječma rod 2018., a kada je dobavljač odlučio prodati robu s istim je sklopljen kupoprodajni ugovor kojim je definirana cijena u skladu s tada važećim tržišnim cijenama.

Zaključno, stranka je dala pojašnjenje kako se kvaliteta merkantilnog ječma u otkupu definira kao „standardna“ odnosno ona koja zadovoljava kriterij kvalitete definiran udjelom vode u robi u iznosu od 13,5 % te udjelom ukupnih primjesa u iznosu od 5%, dok se u otkupu merkantilnog ječma ne razlikuju kvalitativne klase.

U odnosu na zahtjev kojim su zatražena pojašnjenja za dobavljača L. A., stranka u prilogu svog očitovanja dostavlja već prethodno dostavljenu materijalnu dokumentaciju, dok nadalje u prilog pisanog očitovanja kao novo zaprimljenu dokumentaciju dostavlja Vagarski list: Primka-2017-DJ-007259 od 8. srpnja 2017., Cjenik ulaza, izlaza, uskladištenja i sušenja pšenice merkantilne rod 2017. od 20. lipnja 2017., Sporazum o otkupu pšenice rod 2017. - knjigovodstveni dokument te 6 izjava o prijebu za razdoblje od 15. svibnja 2017. do 28. rujna 2018.

U pisanom očitovanju navodi, kako je dobavljač L. A. robu, pšenicu merkantilnu III. klase, rod 2017. predao dana 8. srpnja 2017., te je ista njegovo vlasništvo. Dobavljaču kao vlasniku robe uručen je Vagarski list: Primka-DJ-007259 koji je obostrano potpisan. Dobavljač L. A. dio pšenice (178 kg) prodao je 20. lipnja 2018. što je evidentirano Otkupnim blokom 18-000194-0190, na temelju čega je i izdana primka te je sačinjen Kupoprodajni ugovor br:18-000194-0190/18.

U odnosu na zahtjev za dostavom pojašnjenja za dobavljača [...] R. K., stranka i u ovom slučaju dostavlja već ranije dostavljenu dokumentaciju, dok kao novo zaprimljenu materijalnu dokumentaciju dostavlja obračun skladištarskih usluga od 1. lipnja 2018. do 3. srpnja 2018., 2 izjave o prijebodu (kompenzaciji) od 14. srpnja 2018. i 31. srpnja 2018. te dvije višestruke kompenzacije od 23. kolovoza 2018.

Stranka navodi kako joj je dobavljač [...] R. K. prodao pšenicu po javno objavljenim Uvjetima otkupa merkantilne pšenice roda 2018., koji su bili na snazi od 11. srpnja 2018. do 15. kolovoza 2018. te zbog toga nisu prijavljeni niti precizirani pisani dodaci Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupu ratarskih kultura i/ili zaseban ugovor o otkupu.

Za dobavljača [...] G. D., stranka kao novo dostavljenu materijalnu dokumentaciju, dostavlja: Vagarski list; Primka - 2018-OS-006529 od 23. lipnja 2018. te obračun skladištarskih usluga. Za ovog dobavljača stranka je dostavila slijedeće pojašnjenje. Vezano za uočeno odstupanje između datuma obračuna skladištarskih usluga i datuma sklapanja kupoprodajnog ugovora stranka navodi kako datum ispisan na obračunu skladištarskih usluga predstavlja datum fizičkog ispisa dokumenta te se taj datum ne mora podudarati s datumom volje i odluke dobavljača o prodaji robe. U konkretnom slučaju, dobavljač [...] G. D. primio je obračun 23. lipnja 2018., kada je proizvod i predao stranci što se može zaključiti iz naprijed navedenog vagarskog lista – primke i obračuna skladištarskih usluga. Robu je naknadno odlučio prodati stranci te je dana 30. lipnja 2018. kada je sklopljen kupoprodajni ugovor izdan i otkupni blok. Ispis obračuna skladištarskih usluga nije ponovljen, budući da se niti jedan od navedenih podataka obračuna nije promijenio.

U odnosu na upit AZTN-a koji se odnosi na parametre za utvrđivanje kvalitete prilikom otkupa uljane repice, rod 2018. stranka u svom očitovanju navodi kako se kvaliteta uljane repice certificirane, definira kao „standardna“ što opisuje uljanu repicu sadržaja ulja 40%, sadržaja vode 9%, te sadržaja nečistoća 2%. Također, navodi da u otkupu uljane repice ne razlikuju kvalitativne klase.

Radi utvrđivanja svih činjenica i okolnosti bitnih za razjašnjenje pravog stanja stvari, kao i da se stranci u postupku omogući ostvarenje i zaštita njezinih prava i pravnih interesa, u skladu s odredbom članka 54. stavka 1. ZUP-a, 14. prosinca 2018. održana je usmena rasprava na kojoj su temeljem punomoći pristupili J. D.-B., zaposlena na poslovima pravnice u trgovačkom društvu Žito, E. V., voditelj Odjela kooperacija i maloprodaje u trgovačkom društvu Žito, te D. H. K., zaposlena na poslovima voditelja Odjela trgovanja žitaricama i uljaricama.

U tijeku provođenja usmene rasprave od 14. prosinca 2018. stranka je navela kako primarni proizvođač nakon skidanja usjeva sa svojih poljoprivrednih površina zbog nedostatka skladišnih kapaciteta svoju robu (uljarice ili žitarice) dovoze do silosa koji se nalaze u vlasništvu stranke, dok su u silosima javno objavljeni uvjeti skladištenja. U tom trenutku najprije je riječ o ugovornom odnosu skladištenja sukladno odredbama članka 744. i dr. Zakona o obveznim odnosima (“Narodne novine”, br. 35/15., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18.), a koji odnosi ne podliježu ZNTP-u. Drugi odnos nastaje sklapanjem kupoprodajnog ugovora, a u kojem trenutku i rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari prelazi na otkupljivača, tj. konkretno stranku. Tako je stranka vezano za konkretan poslovni odnos dala dodatna pojašnjenja, navodeći kako je kod kupoprodajnog ugovora koji je zaključen s dobavljačem ječma K. I. roba (ječam) najprije dostavljen stranci kao otkupljivaču dana 18. lipnja 2018., te je u trenutku predaje robe zasnovan obvezno pravni odnos skladištenja, dok su uvjeti skladištenja za ovu vrstu proizvoda i javno objavljeni. Dokaz o izvršenim skladištarskim uslugama očituje se kroz izdavanje vagarskog lista od strane Žita. Stranka smatra kako još u

tom trenutku nije stekla ulogu otkuplivača na način kako ga definiraju odredbe ZNTP-a, već ona ima ulogu skladištara.

Stranka je dodatno pojasnila kako je uobičajena poslovna praksa da su cjenici prijema, skladištenja, sušenja i izlaza, primjerice za pšenicu, javno objavljeni te na temelju kojih svaki od primarnih dobavljača donosi odluku hoće li izvršiti skladištenje u pojedinom silosu koji se nalazi u vlasništvu stranke. Na posebno pitanje o tome izdaje li se na temelju javno objavljenih uvjeta, te cjenika na koje se stranka poziva u svom iskazu, primarnim dobavljačima skladišnica koja je vrijednosni papir, stranka je navela kako je uobičajena praksa da se na temelju cjenika prijema, skladištenja, sušenja i izlaza, izdaje vagarski list te primka. Tako se vagarski list izdaje primarnom proizvođaču, jedan primjerak ostaje u knjigovodstvu stranke, dok je primka vrsta materijalne dokumentacije kojom se dokazuje koju je količinu Žito zaprimilo od pojedinog dobavljača.

Nadalje, stranka je dodatno naglasila kako joj je poznato da bi bila uobičajena poslovna praksa na području cijele Republike Hrvatske (dalje u tekstu: RH) izdavanje vagarskih listova i primki, te da bez obzira na pojedine pokušaje da se za istu poslovnu djelatnost izdaju skladišnice, koliko je istoj poznato, nitko od otkuplivača u RH koji ima barem sličan predmet poslovanja kao Žito ne izdaje skladišnice, već je dovoljan dokaz upravo izdavanje vagarskog lista i primke.

Na poseban upit na koji način je određena kvaliteta proizvoda za robu stočni ječam, odnosno postoji li bilo kakav podzakonski propis na temelju kojeg bi se mogla odrediti kvaliteta za poljoprivredni proizvod, stranka je pojasnila kako je upoznata da je na snazi Pravilnik o kvaliteti pšenice u otkupu, te kako su joj poznate i odredbe Kodeksa otkupa žitarica i uljarica Ministarstva poljoprivrede iz studenoga 2014. koje se odnose na druge vrste žitarica i/ili uljarica.

Na pitanje o tome može li se očekivati da bi stočni ječam mogli konzumirati ljudi, odnosno može li stočni ječam biti namijenjen za prehranu ljudi, stranka je pojasnila kako je stočni ječam isključivo hrana za životinje.

Na zahtjev da pojasni ugovornu odredbu o paritetu: FCA Pista/Silos kupca, odnosno da pojasni što konkretno znači takva ugovorna odredba, odnosno na koji način primarni proizvođač poljoprivrednog proizvoda ima saznanja gdje treba dostaviti svoj proizvod, stranka navodi kako je uobičajena praksa da pojedini primarni proizvođač poljoprivrednog proizvoda svoj proizvod dostavlja na za to najbližu pistu odnosno silos, u odnosu na poljoprivrednu površinu gdje se nalazi roba, gdje uspijevaju ratarski usjevi, nakon čega se predaje roba na skladištenje te se potom sklapa ugovor o kupoprodaji, ovisno o volji ostavodavca.

Na pitanje o tome je li u trenutku predaje robe od dana 18. lipnja 2018. u odnosu na dobavljača K. I. bila određena cijena koja je kasnije utvrđena i definirana u kupoprodajnom ugovoru koji je sklopljen 28. lipnja 2018., stranka je pojasnila kako je cijena koja je navedena u ugovoru ([...] kn/kg) cijena koja je utvrđena danom sklapanja kupoprodajnog ugovora na temelju tržišnih uvjeta, dok se korekcija [...] koja je vidljiva iz materijalne dokumentacije koja je predočena tijekom ispitivanja stranci, a koja se naziva obračun skladištarskih usluga, isključivo odnosi na skladištarske usluge.

Na daljnji upit o tome je li Žito u odnosu na silose koji se nalaze u njegovom vlasništvu upisano u upisnik skladištara temeljem važećeg Zakona o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje („Narodne novine“, br. 79/09., 124/11.), stranka navodi kako takav upisnik vodi Ministarstvo poljoprivrede te kako Žito temeljem tog propisa posjeduje Rješenje o ovlaštenju za skladištarske usluge. Vezano za realizaciju poslovnog odnosa između prodavatelja K. I. i stranke, kada je stranci ukazano kako je roba predana 18. lipnja 2018., a potom je ugovor sklopljen 28. lipnja 2018., pa kada je nadalje stranci predočen priležeci Cjenik prijema, skladištenja, sušenja, izlaza ječma rod 2018. godine, iz kojeg je

razvidno da u pojedinim napomenama stoji kako se skladišnina naplaćuje počevši od 1. kolovoza 2018., stranka je izjavila kako upravo u razdoblju od 18. lipnja 2018. do 28. lipnja 2018. nije bila naplaćena skladišnina prodavatelju K. I.

Nakon što su stranci predočene ugovorne odredbe ugovora koji je sklopljen s A.-Č. [...] i K. I., na pitanja o tome kako to da u ugovoru o prodaji za stočni ječam u odnosu na prodavatelja A.-Č. [...] nema jasno naznačeno trajanje ugovora kao u ugovoru koji je sklopljen s K. I. u kojem je također predmet kupoprodajnog ugovora poljoprivredni proizvod ječam, a iz kojeg ugovora je razvidno da postoji točno naznačena ugovorna odredba o trajanju ugovora, stranka je pojasnila kako je ugovor o prodaji sklopljen između Žito i prodavatelja A.-Č. [...] nije sastavilo Žito već A.-Č. [...].

Nadalje, tijekom davanja iskaza, stranka je pojasnila značenje materijalne dokumentacije obračuna skladištarskih usluga u odnosu na K. I., navodeći kako je upravo iznos od 1.781,80 kuna, kojim je izvršen prijeboj s obvezama stranke prema imenovanom dobavljaču, iznos koji je naplaćen prodavatelju na ime troškova prijema sukladno cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza ječma rod 2018.

Na pitanje AZTN-a, stranka je dodatno pojasnila kako je upravo napomena koja je vidljiva u cjeniku prijema za ječam rod 2018., da se skladišnina naplaćuje počevši od 1. kolovoza 2018., stavljena kao uobičajena praksa na koji način se izlazi u susret dobavljačima da razmisle hoće li robu za koju su platiti troškove skladištenja uistinu i prodati Žitu.

Na daljnje pitanje o tome na koji način je određena cijena ječma, pojašnjeno je kako ne postoji burza koja bi određivala cijenu proizvoda, a da se Žito rukovodi tržišnim kretanjima o cijeni robe iz njihovog okruženja.

Stranka je pojasnila, kako su parametri kvalitete za određivanje kvalitete pšenice i njezino razvrstavanje po pojedinim razredima napravljeni u skladu s Pravilnikom o parametrima kvalitete i kvalitativnih klasa pšenice u otkupu roda pšenice 2018. („Narodne novine“, broj 46/18., dalje: Pravilnik u otkupu pšenice roda 2018.).

Nadalje, stranka je pojasnila da inače parametri koji se spominju u Pravilniku u otkupu pšenice roda 2018, nisu izmišljeni kao nekakvi parametri kvalitete koji se i u ranijim poslovnim godinama nisu primjenjivali, već oni predstavljaju uobičajenu praksu.

Nakon što su stranci predočeni Ugovor o poslovnoj suradnji br. 77 i to odredba članka 7. ugovora, te je predočen i Ugovor o kreditiranju sjetve i ratarskih kultura br. 81, od 31. ožujka 2018., i račun br. 4/P1/1, oba sklopljena s [...] R. K., kao i podaci iz analitičke kartice za razdoblje od 1. travnja 2018. do 31. prosinca 2018., iz kojih proizlazi kako je plaćanje u odnosu na predočeni račun za predaju pšenice roda 2018. izvršeno dana 23. kolovoza 2018., na pitanje vezano za poslovni odnos koji je stranka ostvarila s tim dobavljačem o tome je li Žito u trenutku isporuke poljoprivrednog proizvoda od 12. srpnja 2018. izdalo [...] R. K. bilo kakvo sredstvo osiguranja za preuzete proizvode koji su tek bili plaćeni zaključno s 23. kolovoza 2018., stranka je izjavila kako nije izdano bilo kakvo sredstvo osiguranja da će plaćanje biti izvršeno.

Nadalje, u odnosu na pitanje na koji način se utvrđivala cijena u odnosu na dobavljača A. L., a budući da se radi o pšenici merkantilnoj rod 2017., stranka je pojasnila da se cijena dogovara na temelju tržišnih uvjeta, odnosno dogovorom s dobavljačem.

Odgovarajući na pitanje o tome jesu li prodavatelji iz kupoprodajnih ugovora koji su dostavljeni AZTN-u na uvid redovni poslovni partneri Žita, stranka je pojasnila da je u većini slučajeva riječi o dobavljačima s kojima je u dugogodišnjem poslovnom odnosu.

Prije dovršetka usmene rasprave stranka je pozvana da u roku od 8 dana od dana održavanja usmene rasprave dostavi pisano pojašnjenje na zatražene navode vezano za poslovnu suradnju koja se odnosi na [...] R. K., vezano za potraživanja stranke prema dobavljaču s kojim je izvršen prijeboj potraživanja dobavljača prema stranci.

Sukladno, zaključku od 14. prosinca 2018., stranka je u otvorenom roku dostavila pojašnjenja uz dostavu dokumentacije koja je zatražena vezano za poslovni odnos s [...] R. K. Ujedno, stranka je u dostavljenom podnesku, pored zatražene dokumentacije, dostavila svoja očitovanja u odnosu na pojedine činjenice koje su bile predmetom raspravljanja na održanoj usmenoj raspravi.

Tako je stranka vezano za poslovni odnos koji je ostvaren s [...] R. K. još jednom pojasnila i navela kako joj je dobavljač [...] R. K. prodao pšenicu po javno objavljenim uvjetima otkupa merkantilne pšenice roda 2018. koji su bili na snazi od 11. srpnja 2018. do 15. kolovoza 2018., iz kojeg razloga nisu prijavljeni ni precizirani pisani dodaci Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura i/ili zasebnim ugovorom o otkupu.

Nadalje, stranka pojašnjava kako je [...] R. K., a sukladno članku 7. Ugovora o poslovnoj suradnji broj 77 od 31. ožujka 2018., izdao Žitu kao sredstvo osiguranja mjenicu, što nije u suprotnosti s člankom 11. ZNTP-a, budući da se nepoštenom trgovačkom praksom smatra ispostavljanje bjanko zadužnice radi preuzetog repromaterijala, a da otkupljivač i/ili prerađivač nema obvezu izdavanja sredstava osiguranja za preuzete, a neplaćene poljoprivredne ili prehrambene proizvode. Dakle, [...] R. K. nije izdao Žitu bjanko zadužnice radi preuzetog repromaterijala, a u trenutku sklapanja ugovora Žito nije imalo nikakvu obvezu prema dobavljaču. Iz kartice računa za dobavljača vidljivo je da su obveze društva Žito prema dobavljaču po predmetnom ugovoru nastale tek u srpnju 2018., kao i da su te obveze podmirene prijebojem unutar roka njihova dospjeća.

Prilikom danog očitovanja, stranka zaključuje kako je iz svega navedenog vidljivo da Žito niti u jednom trenutku nije imalo obvezu izdavanja sredstava osiguranja dobavljaču, slijedom čega stranka smatra kako nije postupila protivno članku 11. ZNTP-a. Nadalje, u svom dopisu stranka ponovno iznosi svoja ranija očitovanja koja se odnose na kupoprodajni odnos koji je sklopljen između stranke i dobavljača A.-Č. [...], navodeći kako je predmet kupoprodaje stočni ječam (stočna hrana), rod 2018., koji služi isključivo kao krmivo u hranidbi domaćih životinja, iz čega proizlazi zaključak da stočni ječam nije namijenjen prehrani ljudi, niti se može očekivati da će ga ljudi konzumirati. Iz svega navedenog ugovorni odnos ne podliježe odredbama ZNTP-a.

Podredno, stranka iznova skreće pažnju AZTN-u kako je ovaj ugovor sastavio prodavatelj, tj. A.-Č. [...], dok u pogledu trajanja ugovora navodi kako se trajanje iscrpljuje rokom isporuke „po skidanju usjeva“, što je ograničeno isključivo na vrijeme trajanja žetve ječma koja, ovisno o vremenskim uvjetima, završava najkasnije do 15. srpnja, čime je i samo trajanje ugovora određeno.

Ovdje se ukazuje kako je AZTN u dijelu provedenog ispitnog postupka izvršio analizu dostavljenih ugovora i javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., a koju analizu AZTN detaljno obrazlaže pod točkom 5. obrazloženja ovoga rješenja o utvrđenjima AZTN-a, gdje se spornim ukazalo kako su dostavljeni ugovori s aspekta krajnje namjene u najvećem dijelu odnose na onu vrstu žitarica i uljarica koja služi kao hrana za životinje dok je pod predmetom zaštite ZNTP-a upravo ona vrsta žitarica i uljarica koja se koristi za prehranu ljudi.

Ocjena je AZTN-a da je radi potrebe zaštite javnog interesa (u skladu s zaprimljenom anonimnom prijavom, neposredno zaprimljenom nakon tzv. pune primjene ZNTP-a) bilo

potrebno utvrditi dodatne činjenice i okolnosti bitne za razjašnjenje pojedinih važnih pitanja, a kako bi se utvrdilo je li Žito poslovalo u skladu s odredbama ZNTP-a u uvjetima otkupa i trgovina onih žitarica koje predstavljaju poljoprivredni i prehrambeni proizvod kako ga definiraju odredbe ZNTP-a te koji je kao takav namijenjen za prehranu ljudi i to u razdoblju od 7. prosinca 2018. do 11. srpnja 2018.

AZTN je dopisom od 15. ožujka 2019. obavijestio stranku kako će u daljnjem tijeku ispitnog postupka posebnim zaključkom preotvoriti usmenu raspravu, a tom je prilikom stranka poučena o značenju sudjelovanja u ispitnom postupku u smislu odredbe članka 52. ZUP-a, pri čemu je AZTN pozivom na odredbu članka 17. stavka 1. ZNTP-a u vezi članka 51. ZUP-a, pozvao da u roku od 8 (osam) dana od dana dostave zahtjeva dostavi sljedeće podatke, dokumentaciju i pisana očitovanja.

Popis dobavljača za razdoblje od 7. prosinca 2017. do 11. srpnja 2018., koji osim podataka o tvrtki trgovačkog društva dobavljača, odnosno imenu i prezimenu obrtnika s nazivom obrta ili OPG-a, s naznakom sjedišta i poslovne adrese, te OIB-a, sadrži i podatak o tome je li Žito s pojedinim (i navedenim) dobavljačima poslovaao na temelju ugovora uz jasnu naznaku o kojoj se vrsti ugovornog odnosa radi (je li riječ o zaključenom kupoprodajnom ugovoru ili ugovoru o skladištenju), a ako se poslovna suradnja u razdoblju od 7. prosinca 2017. do 11. srpnja 2018. temeljila na nekoj drugoj pravnoj osnovi potrebno je jasno naznačiti o kojoj se pravnoj osnovi radi (je li primjerice riječ o općim uvjetima poslovanja ili slično).

Nadalje, zatraženo je da se prilikom dostave navedenog popisa dobavljača za razdoblje od 7. prosinca 2017. do 11. srpnja 2018., za svakog od dobavljača jasno naznači o kojoj je vrsti poljoprivrednog i prehrambenog proizvoda riječ (a koji proizvod je bio predmetom poslovnog odnosa između pojedinog od navedenih dobavljača i Žita).

Ujedno, prilikom dostave podatka o vrsti poljoprivrednog i prehrambenog proizvoda, AZTN je zatražio da Žito jasno naznači je li poljoprivredni i prehrambeni proizvod namijenjen prehrani ljudi ili se može očekivati da će ga ljudi konzumirati.

Također, zatraženo je očitovanje na sljedeće okolnosti: koliko silosa Žito ima u svojem vlasništvu, na kojim se lokacijama nalaze silosi (jasna naznaka adrese), koliki su skladišni kapaciteti u odnosu na pojedini silos, jesu li pojedini silosi koji se nalaze u vlasništvu Žita specijalizirani za pojedine potrebe, odnosno skladišti li se u pojedinim silosima određena vrsta žitarica i/ili uljarica, pojašnjenje pojma piste, s koliko pista raspolaže Žito, nalaze li se piste u vlasništvu Žita te ako se ne nalaze, izjašnjenje na okolnost s koje pravne osnove Žito koristi piste, je li je riječ u konkretnom slučaju o pistama na kojima se otkupljuju ratarske kulture, a ako je riječ o pistama na kojima se otkupljuju ratarske kulture, izjašnjenje na kojim se lokacijama nalaze otkupne piste (uz naznaku njihove adrese) te izjašnjenje na okolnost u odnosu na svaku otkupnu pistu u blizini kojeg silosa se nalazi i/ili nalaze;

Uvažavajući da je stranka tijekom provođenja usmene rasprave od 14. prosinca 2018., izjavila kako je uobičajena poslovna praksa da svaki od dobavljača dostavlja svoje proizvode u one silose koji se nalaze u sastavu trgovačkog društva tamo gdje je to za pojedinog dobavljača najpovoljnije, AZTN je smatrao potrebnim da se Žito izjasni na sljedeće okolnosti:

- ako su silosni kapaciteti pojedinog silosa koji je „najbliži“ za dobavljača u cijelosti popunjeni, na koji način i kamo se dobavljač upućuje, ako je i nadalje dobavljačeva volja sklapanja kupoprodajnog ugovora ili ugovaranja skladištenja sa Žitom;
- na koji način dobavljač može imati saznanja o navedenim okolnostima, koji je uobičajeni način informiranja dobavljača o navedenoj okolnosti;

- je li u takvim slučajevima dobavljač u obvezi izvršiti prijevoz samostalno o svom trošku na neko drugo otkupno mjesto (silos) ili uslugu prijevoza u takvim slučajevima obavlja Žito; ako uslugu prijevoza obavlja Žito naplaćuje li se nastali trošak dobavljaču; ako se naplaćuje, da se izjasni na koji se način izvršava naplata troškova prijevoza;

S obzirom na to da je u ispitnom postupku na zahtjev AZTN-a, stranka dostavila pisana očitovanja i dokumentaciju u odnosu na Kupoprodajni ugovor br. 18-000194-0190/18 od 20. lipnja 2018., koji Ugovor je sklopljen između Žita i dobavljača K. I., Žito je u svom očitovanju koje je u AZTN-u zaprimljeno dana 8. studenoga 2018. dostavilo pojašnjenje kako je dobavljač K. I. 8. srpnja 2017. predao pšenicu, merkantilnu III. klase, roda 2017., u količini od 1.320,00 kg. S tim u vezi Žito je pozvano izjasniti se na slijedeće okolnosti:

- što se dešavalo s navedenim proizvodom u razdoblju od 8. srpnja 2017. do 20. lipnja 2018.; je li u navedenom razdoblju roba bila namijenjena isključivo skladištenju i/ili prodaji i kupnji,
- ako je roba u razdoblju od 8. srpnja 2017. do 20. lipnja 2018. bila namijenjena i prodaji i kupnji, je li dobavljač isključivo prodavao robu Žitu ili je prodavao robu i drugim otkupljivačima; ako je dobavljač isključivo prodavao robu Žitu, je li Žito s dobavljačem poslovalo na temelju ugovora sklopljenih u pisanom obliku,
- iz kojeg razloga je ugovor o kupoprodaji zaključen tek 20. lipnja 2018., za pšenicu merkantilnu III, rod 2017., u količini od 178,00 kg.

Žito je udovoljilo traženju AZTN-a, te je u otvorenom roku, 1. travnja 2019. dostavilo zatražena očitovanja. Tako je Žito u prilogu svog očitovanja dostavilo na uvid popis dobavljača sa svim zatraženim podacima za razdoblje od 7. prosinca 2017. do 11. srpnja 2018.

Na tako dostavljenom popisu dobavljača, Žito je navelo sve kupoprodajne odnose u naznačenom razdoblju pri čemu je navelo i osnovu poslovne suradnje, vrstu te namjenu robe. Napominje se da su pritom pojedini dobavljači bili naznačeni više puta, ovisno o tome koliko puta su svoje proizvode u promatranom razdoblju prodavali stranci. Od 983 kupoprodajna odnosa navedena na dostavljenom popisu za njih 92 je kao namjena naznačeno ljudska hrana, 82 kupoprodajna odnosa označena su namjenom ljudska hrana/prodaja, namjenom prodaje označeno je 385 kupoprodajnih odnosa, stočna hrana njih 317, namjenom stočna hrana/ljudska hrana/prodaja označeno je 106 kupoprodajnih odnosa te namjenom stočna hrana/prodaja 1 kupoprodajni odnos. Osnova poslovne suradnje je kod njih 21 bila faktura, javno objavljeni uvjeti otkupa (suncokreta rod 2017., uljane repice rod 2017., merkantilne pšenice rod 2018., merkantilnog kukuruza rod 2017., merkantilne pšenice rod 2017.) bili su osnova 138 kupoprodajnih odnosa, na temelju kupoprodajnog ugovora temeljilo se 817 kupoprodajnih odnosa, otkupnog bloka 4 kupoprodajna odnosa te općih uvjeta o proizvodnji i otkupu šećerne repe za 2018. godinu 3 kupoprodajna odnosa.

Nadalje, Žito se izjasnilo kako u svom vlasništvu ima šest silosa, a kao subjekt u poslovanju s hranom i s hranom za životinje Žito je registriralo objekte skladištenja žitarica i uljarica u Đakovu, Osijeku, Šljivoševcima, Čađavici, Slatini, Vrbanji i Drenovcima i to kod nadležnih tijela RH, Ministarstva poljoprivrede, te Ministarstva zdravstva za obavljanje djelatnosti u poslovanju s hranom i hranom za životinje.

U okviru postojećih građevinskih kompleksa obavlja se čišćenje, sušenje i skladištenje hrane i hrane za životinje i to: kukuruza, pšenice, ječma, zobi, sunčokreta, soje i uljane repice.

U skladu sa zahtjevom AZTN-a, Žito je pojašnjavajući što se podrazumijeva pod silosom, dostavilo i popis građevinskih kompleksa u sklopu kojih se nalaze silosi s njihovim adresama,

kapacitetima te pravnom osnovom iz čega je vidljivo kako se svi silosi, osim Silosa u Šljivoševici, nalaze u vlasništvu Žita, dok u pogledu kapaciteta Silos u Čađavici može zaprimiti 10.000 tona robe, Silos Drenovci 8.000 tona, Silos Đakovo 80.000 tona, Silos Osijek 70.000 tona, Silos Slatina 35.000 tona, Silos Šljivoševci 6.000 tona, Silos Vrbanja 15.000 tona.

Pojašnjavajući kako se pod pojmom pista podrazumijeva dio zemljišta, najčešće je to betonirana ili asfaltirana površina, sa ili bez nadstrešnice, opremljena kolnom vagom, uglavnom bez mogućnosti skladištenja robe, koja je određena za prijem i otkup žitarica i uljarica koji je opremljen instrumentima za vaganje i analizu robe, stranka je dostavila popis građevinskih kompleksa u sklopu kojih se nalaze piste s adresama i naznakom u blizini kojih se silosa piste nalaze te pravnom osnovom korištenja prikazan u Tablici br.2. Tako se piste nalaze u Čepinu, Dalju, Drenju, Gorajnama, Gradištu, Koški, Lipovcu, Šodolovcima i Velikoj Kopanici. Najbliži silosi u odnosu na pojedinu pistu su: Silos Đakovo i Osijek u odnosu na pistu Čepin, Silos Osijek u odnosu na pistu Dalj, Silos Đakovo u odnosu na pistu Drenje i pistu Gorjani, Silos u Drenovcima i Vrbanji u odnosu na pistu Gradište, Silos Đakovo i Osijek u odnosu na pistu Koška, Silos Lipovac u odnosu na pistu Lipovac, Silos Šodolovci u odnosu na pistu Šodolovci, te Silos Velika Kopanica u odnosu na pistu Velika Kopanica.

Na daljnje zatražene zahtjeve AZTN-a, koji se odnose na navode stranke o tome „da je uobičajena poslovna praksa da svaki od dobavljača dostavlja svoje proizvode u one silose koji se nalaze u sastavu trgovačkog društva Žito tako gdje je to za pojedinog dobavljača najpovoljnije“ (op.cit.), stranka još jednom pojašnjava kako je navedena uobičajena poslovna praksa da se roba dostavlja u silose koji su „najpovoljniji“ odnosno „najbliži“ vlasnicima robe karakteristična je za visokofrekventna i radno intenzivna razdoblja žetve kada je vlasnicima robe u interesu u što kraćem roku i uz što manji trošak prijevoza robu pohraniti na skladištenje sa ili bez namjere promptne prodaje ovisno o volji vlasnika robe.

U tom smislu piste/skladišta/silos otvoreni su za prijem robe radi ugovornog odnosa skladištenja do popunjenja kapaciteta, neovisno o namjeri i volji vlasnika za prodajom robe Žitu ili nekom drugom kupcu. Mjesto isporuke prilikom predaje robe radi njezinog skladištenja samostalno određuje vlasnik robe, uzimajući u obzir okolnosti koje su njemu bitne u tom trenutku. Mjesto isporuke ni u kojem slučaju ne odabire Žito kao skladištar, niti je to mjesto određeno bilo kakvim kupoprodajnim ugovorom ili uvjetima otkupa jer vlasnik robe u tom trenutku ne ulazi u kupoprodajni odnos sa Žitom, budući da skladištenje robe kod Žita ne pretpostavlja da će ta roba biti prodana Žitu. Vlasnik je njome slobodan raspolagati, odnosno prodati robu bilo kojem drugom kupcu. Prilikom eventualne kupoprodaje robe koja je prethodno skladištena kod Žita, roba se već nalazi kod Žita i to na mjestu koje je odredio vlasnik robe, odnosno eventualni prodavatelj (dobavljač). U razmjerno zanemarivom broju slučajeva ugovori o kupoprodaji robe s vremenom isporuke odmah u žetvi, sklapaju se prije žetve. Takvim su ugovorima unaprijed predviđena mjesta isporuke (FCA silos/pista Kupca), upravo kako bi se dobavljaču omogućilo da izabere silos ili pistu koja mu je najbliža.

Ako se dogodi okolnost nemogućnosti prijema, postupa se na uobičajen način: ako neko od ugovorenih mjesta isporuke pista/silos/skladište, a koje je dobavljač odredio kao njemu najbliže, iz nekog razloga (popunjenost kapaciteta, kvar, loši vremenski uvjeti za otkupna mjesta bez nadstrešnice i slično) ne bi bio u mogućnosti smjestiti robu, s dobavljačem se pristupa nalaženju obostrano prihvatljivog rješenja i u takvim situacijama uslugu prijevoza obavlja Žito o vlastitom trošku, odnosno taj trošak ne snosi dobavljač.

U odnosu na kupoprodajni ugovor br. 18-000194-0190/18 od 20. lipnja 2018. sklopljen između Žita i dobavljača L. A., u razdoblju od 8. srpnja 2017. do 20. lipnja 2018. stranka se očitovala kako je roba skladištena.

Nastavno, stranka je u odnosu na spomenuti ugovorni odnos pojasnila da u slučaju kada partner preda robu na skladištenje ona je isključivo njegovo vlasništvo te je isključivo na njemu

odluka hoće li prodati robu, kome i kada. Žito nema, niti može imati saznanja je li dobavljač prodavao robu i drugim kupcima, posebno s obzirom na činjenicu da predmetni ugovor ne predstavlja ugovor u kojem bi Žito bilo isključivi kupac robe dobavljača. L. A. je 20. lipnja 2018. odlučio prodati količinu merkantilne pšenice klase III. od 178 kg, te je s njim Žito sklopilo kupoprodajni ugovor br. 18-000194-0190/18.

Slijedom svega izloženog, nakon ovako danog očitovanja stranke, pritom uvažavajući kako je Žito u svojem očitovanju, zaprimljenim u AZTN-u 1. travnja 2019., dostavilo (preciziralo) popis dobavljača u razdoblje od 7. prosinca 2017. do 11. srpnja 2018., na kojem popisu je (sada) jasno naznačena namjena proizvoda, a riječ je prije svega o naznačavanju vrste proizvoda koja se koristi za prehranu ljudi, AZTN je smatrao potrebnim utvrditi daljnje činjenice i okolnosti u upravnom postupku koji je pokrenut po službenoj dužnosti. Naime, kako je predmet anonimne prijave upućivao na potrebu zaštite javnog interesa u vezi s otkupom pšenice roda 2018., uz uvažavanje činjenice da je na naknadno dostavljenom popisu dobavljača Žito jasno naznačilo krajnju namjenu poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, to je AZTN svojim dopisom od 29. travnja 2019. zatražio dostavu ugovora (te svih priloga tim ugovorima) u odnosu na 37 dobavljača s kojima je Žito poslovalo u 47 kupoprodajnih odnosa u navedenom razdoblju, sklapajući s odabranim dobavljačima kupoprodajne ugovore u kojima je predmet tog ugovora roba – pšenica merkantilna I., II., i premium klase, odnosno u kojim poslovnim odnosima je kao namjena robe bilo naznačeno isključivo ljudska hrana. Tako je AZTN u skladu s odredbom članka 17. stavka 1. AZTN-a zatražio dostavu ugovora u odnosu na slijedeće dobavljače:

- A. M., [...] [...], [...] [...], OIB [...];
- A.-T. [...], [...], [...] [...] 34, OIB [...]; u odnosu na ovog dobavljača dostavu tri (3) kupoprodajna ugovora koja su sklopljena s ovim dobavljačem, u kojim ugovorima se kao predmet kupoprodaje navodi roba pšenica merkantilna I., II., III. i premium klasa;
- A. [...], [...], [...] [...] 99, OIB [...];
- A. [...], [...], [...] [...] 2, OIB [...]; u odnosu na ovog dobavljača dostavu tri (3) kupoprodajna ugovora koja su sklopljena s ovim dobavljačem, u kojim ugovorima se kao predmet kupoprodaje navodi roba pšenica merkantilna I., II., III. i premium klasa;
- B. K., [...] [...] [...] 71, OIB [...];
- B. H., [...] [...] [...] 2, OIB [...];
- B. [...], [...], [...] [...] 1a, OIB [...] u odnosu na ovog dobavljača dostavu 4 kupoprodajna ugovora, sklopljena s ovim dobavljačem, u kojim ugovorima se kao predmet kupoprodaje navodi roba pšenica merkantilna I. i II. klasa, svaka u po dva ugovorna odnosa;
- B. M., [...] [...] [...] 12, OIB [...];
- C. Z. K. T. [...] [...] [...] 7-8, OIB: [...];
- Č. J., [...] [...] [...] 34, OIB [...];
- D. S. ([...]) [...] [...] 324, OIB [...];
- D. I., [...] [...] [...] 183, OIB: [...];
- D. I., [...] [...] [...] 228, OIB: [...];
- Đ. M., [...] [...] 12, OIB: [...];
- G. K., [...] [...] 80, OIB: [...];
- H. S., [...] [...] [...] 10, OIB: [...];
- H. S., [...] [...] [...] 42, OIB: [...];
- I. M., [...] [...] 17, OIB: [...];
- J. K., [...] [...] 7, OIB: [...];
- K. S., [...] M. G. 65, OIB: [...];
- L. I., [...] [...] 24, OIB: [...];
- L. M., [...] [...] 36, OIB: [...];
- M. M., [...] [...] [...] 7, OIB: [...];

- M. N., [...], [...] 1, OIB: [...];
- M. T. [...]. [...], [...] [...] 21, OIB: [...];
- N. F., [...] [...], [...] [...] 82, OIB: [...];
- N. S., [...] [...], [...] [...] 54, OIB: [...];
- [...] P. V. [...] [...], [...] [...] 106, OIB: [...];
- O. [...], [...], [...] 1 A, OIB: [...];
- P. S., [...], [...] 36, OIB: [...];
- P. B. M., [...], [...] 31 A, OIB: [...]; u odnosu na ovog dobavljača dostavu 2 kupoprodajna ugovora sklopljena s ovim dobavljačem, u kojim ugovorima se kao predmet kupoprodaje navodi roba pšenica merkantilna I. i II. klasa;
- P. M.-A., [...], [...] [...] 1, OIB: [...];
- P. T., [...]; [...] 50, OIB: [...];
- S. E., G., K. 53, OIB: [...]
- V. I., [...] [...], [...] [...] 93, OIB: [...]
- V. I., [...] [...]; [...] [...] [...] 128, OIB: [...]
- Z. [...], [...], [...] [...] [...] [...] 7/1, OIB: [...]; u odnosu na ovog dobavljača dostavu 3 kupoprodajna ugovora sklopljena s ovim dobavljačem, u kojim ugovorima se kao predmet kupoprodaje navodi roba pšenica merkantilna I., II. i premium klasa.

Pored navedenog, AZTN je u tom dopisu od 29. travnja 2019. zatražio da Žito u odnosu na gore naznačene dobavljače dostavi račune dobavljača koje se odnose na sve isporuke po ugovorima koji su naznačeni te potvrde o plaćanju istih ili alternativno, dostavu analitičke kartice ili drugi istovrstan financijsko-računovodstveni dokument za razdoblje koje se odnosi na sve isporuke po ugovorima iz kojih je moguće utvrditi: broj računa, datum izdavanja računa dobavljača otkupljivaču, datum plaćanja otkupljivača dobavljaču, te ostalo: naziv otkupljenog artikla, količina, mjerna jedinica, iznos u naznačenoj valuti.

Ujedno, kako je Žito prilikom dostave svog očitovanja koje je u AZTN-u zaprimljeno 1. travnja 2019. jasno naznačio ostvarene poslovne odnose koji su se temeljili na javno objavljenim uvjetima otkupa merkantilne pšenice I. i II. klase roda 2017., odnosno roda 2018., a za koje poslovne odnose je Žito jasno naznačilo kako se radi o proizvodima koji su namijenjeni ljudskoj hrani i u odnosu na takve poslovne odnose bilo je potrebno zatražiti podatke radi utvrđenja svih činjenica i okolnosti. Stoga je AZTN i u odnosu na 45 takvih poslovnih odnosa (odnosno 35 dobavljača) zatražio dostavu podataka o broju računa ili otkupnog bloka koji je dobavljač izdao otkupljivaču, datumu izdavanja računa/otkupnog bloka dobavljača otkupljivaču i datumu plaćanja otkupljivača dobavljaču.

Prema prethodno izloženom, AZTN je smatrao potrebnim da Žito dostavi i pored gore naznačenih podataka i javno objavljene uvjete otkupa pšenice roda 2017., kao i Cjenik prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza pšenice roda 2018. koje predstavljaju sastavni dio poslovnog odnosa na temelju kojeg se realizira i/ili realiziraju javno objavljeni uvjeti otkupa merkantilne pšenice roda 2018.

Nadalje, AZTN je u tom dopisu od 29. travnja 2019. zatražio od Žita da se izjasni i na druge podredne navode. Tako je AZTN zatražio pojašnjenje koje se odnosi na silos u Osijeku, na način da je zatraženo da se Žito izjasni na okolnost je li taj silos, a kako je navedeno u javno dostupnim podacima, isključivo namijenjen za skladištenje stočne hrane. S tim u vezi bilo je potrebno da se Žito također izjasni na okolnost jesu li i drugi silosi, a koji se nalaze u sastavu ovoga dobavljača specijalizirani za pojedine potrebe, pojedine namjene, odnosno jesu li namijenjeni za pohranu pojedinih kultura, ukoliko jesu o kojim i kakvim je kulturama riječ.

Nadalje, uspoređujući navode Žita u dijelu njegova očitovanja koje je zaprimljeno u AZTN-u 1. travnja 2019. i dostupnih podataka vidljivih na službenim stranicama stranke (na dan izrade i

otpreme stranci dopisa) vidljivo je kako se na tim stranicama navode pojedine otkupne piste na kojima kooperanti mogu predati svoje ratarske kulture, a izvan popisa pista koje je Žito dostavilo u prilogu svoga očitovanja zaprimljenog 1. travnja 2019.

I na ovako zatražene zahtjeve AZTN-a stranka je dostavila svoje očitovanje u otvorenom roku 20. svibnja 2019., u prilogu kojeg je stranka najprije dostavila cjelovitu zatraženu materijalnu dokumentaciju. Nadalje, Žito pojašnjava kako su objavljene informacije na službenoj stranici informativne naravi, te se informacije koje stranka i objavljuje na svojim službenim stranicama smatraju točnim i pouzdanim u vrijeme njihova unošenja. Iako se iste s najvećom mogućom pažnjom redovito provjeravaju i ažuriraju, ne može isključiti netočnost pojedinih informacija. U tom smislu, stranka navodi kako u cijelosti ostaje kod onih navoda koje je dala u prethodnom očitovanju (zaprimljenim u AZTN-u 1. travnja 2019.) u pogledu registriranih objekata za skladištenje žitarica i uljarica. U okviru postojećih građevinskih kompleksa (dakle silosa o kojima se stranka očitovala u dopisu koji je zaprimljen 1. travnja 2019.) obavlja se čišćenje, sušenje i skladištenje hrane i hrane za životinje (kukuruz, pšenice, ječma, zobi, suncokreta, soje i uljane repice). Dakle, u svim silosima skladište se sve prethodno navedene žitarice i uljarice.

Vežano za uočene proturječnosti koje se odnose na piste, stranka je pojasnila kako se u ranije dostavljenom očitovanju ne navodi pista Ovčara jer je to stari naziv za pistu koja se nalazi u Čepinu; Kneževi Vinogradi budući da je to pista koja je u najmu samo u vrijeme žetve; Kopanica jer je to skraćeni naziv za lokaciju Velika Kopanica, a sve navedene lokacije ulaze u kategoriju pista.

4. Usmena rasprava od 26. rujna 2019. i 25. listopada 2019. te očitovanje Žita sukladno zaključku s održane usmene rasprave od 26. rujna 2019.

Na temelju članka 54. ZUP-a, u konkretnom upravnom postupku održane su usmene rasprave 26. rujna 2019. i 25. listopada 2019., obje određene s ciljem utvrđivanja svih okolnosti i činjenica bitnih za razjašnjenje pravog stanja stvari i radi ostvarenja prava stranke na mogućnost izjašnjenja o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitom postupku.

Na usmenoj raspravi održanoj 26. rujna 2019. za Žito bili su nazočni [...] [...] [...], zaposlena na poslovima pravnice u Žitu, te opunomoćena odvjetnica [...] [...] , dok je u svojstvu svjedoka saslušan [...] [...] , zaposlen na poslovima referenta pravnih i kadrovskih poslova u trovačkom društvu O. [...]. Usmenoj raspravi nisu pristupili svjedoci dobavljači M. L. i N. M., za koje je dostava poziva uredno iskazana, dok su na spis predmeta prije održavanja usmene rasprave zaprimljeni podnesci kojima svjedoci obavještavaju AZTN o ne mogućnosti dolaska na zakazanu usmenu raspravu. Tako je na održanoj usmenoj raspravi od 26. rujna 2019. ukratko iznesen predmet rasprave i dotadašnjih tijek postupka u ovoj upravnoj stvari, dok je stranci u skladu s člankom 54. stavkom 3. ZUP-a pružena mogućnost dopunjavanja navoda, izjašnjenja o naknadno dostavljenim dokazima, kao i o svim drugim činjenicama i okolnostima koje su bitne za rješavanje upravne stvari. Tijekom provođenja usmene rasprave Žito je izjavilo kako ostaje kod svih dotadašnjih navoda iznesenih u ovom postupku, izjava i pojašnjenja iz pisano dostavljenih podnesaka, kao i kod svojih izjava koje je stranka dala na održanoj raspravi od 14. prosinca 2018.

Na usmenoj raspravi pristupjeli svjedok M. B. (zaposlen na poslovima referenta pravnih i kadrovskih poslova u trgovačkom društvu O. [...]), saslušan je na okolnosti uobičajene poslovne prakse između trgovačkog društva O. [...] kao prodavatelja te Žita kao kupca, a vežano za zaključene kupoprodajne ugovore kod kojih je predmet kupnja robe – 4.035.000

Kg pšenice merkantilne, II. klase, roda 2017, te temeljem kupoprodajnog ugovora br. 218-HR/18 zaključenog 1. lipnja 2018., kupnja 965.000 kg pšenice merkantilne, II. klase, rod 2017., a koji ugovor je sklopljen između trgovačkog društva O. [...] kao prodavatelja i Žita kao otkupljivača dana 2. svibnja 2018.

Nakon predočenja spomenutih ugovora, svjedok je pojasnio kako je osnovna djelatnost odnosno predmet poslovanja O. [...] cestovni promet robe, pritom navodeći kako je poslovna suradnja između Žita i trovačkog društva O. [...] dugogodišnja, te da O. [...] u pravilu obavlja uslugu prijevoza u korist Žita. Svjedok smatra da je uplata kupoprodajne cijene u odnosu na spomenute ugovore izvršena u skladu s odredbama ZNTP-a, dok je plaćanje izvršeno na različite načine, uplatom na transakcijski račun te prijebojem. Svjedoku nije poznato da bi se kupoprodaja poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda (prije svega se to odnosi na prodaju odnosno kupnju pšenice koja je namijenjena prehrani ljudi) obavljala na temelju javno objavljenih uvjeta, već se svi realizirani odnosi temelje na sklopljenim ugovorima o kupoprodaji. Svjedoku nije poznata okolnost je li spomenuta roba koja je predmet ovdje promatranih, a zaključenih ugovora, bila eventualno prethodno skladištena kod Žita.

Na upit opunomoćenice stranke da se svjedok izjasni na okolnost na koji način su vršene kompenzacije potraživanja, odnosno je li riječ o kompenzaciji istovrsnih potraživanja, je li svjedoku poznato za koju se robu ili uslugu vršila kompenzacija, odnosno točnije rečeno na što su se odnosili računi Žita koji su stavljeni u prijeboj s računima O. [...], ispostavljenih temeljem ranijih kupoprodajnih ugovora, svjedok se nije mogao sa sigurnošću izjasniti na navedeni upit.

Na daljnje pitanje o tome je li mu poznato šalje li O. [...] račune za plaćanje kupoprodajne cijene vezane za prethodno sklopljene kupoprodajne ugovore putem pošte ili e-maila, svjedok je pojasnio kako to nije u opisu njegovog rada te da bi odgovor na to pitanje svakako mogao dati netko iz računovodstva. Smatra da je uobičajena praksa da se računi za izvršene usluge šalju redovito poštom.

Na poseban upit opunomoćenice stranke svjedok je pojasnio kako je O. [...] u potpunosti ravnopravan partner Žitu, da ne postoje nikakvi nesporazumi, bilo kakvo uvjetovanje ili stavljanje u neravnopravan položaj, već su oba prethodno predočena kupoprodajna ugovora upravo dio sporazumijevanja i suglasnosti volje obje ugovorne strane. Dodatno svjedok je naveo kako ovakva vrsta kupoprodajnih ugovora nije tzv. „core business“ O. [...], već se radi o tržišnim prilikama zbog kojih je u pojedinoj situaciji O. [...] kao prodavatelj sklopio kupoprodajni ugovor odnosno konkretne ugovore, u kojima je predmet ugovora bila roba pšenica merkantilna II. klasa rod 2017. Svjedok pojašnjava da, kada se ukaže prilika, trgovačko društvo O. [...] nastupa kao trgovac.

U tijeku provođenja usmene rasprave stranka je na posebno postavljeno pitanje pojasnila kako je prilikom dostave očitovanja koje je u AZTN-u zaprimljeno 20. svibnja 2019., došlo do omaške u postupanju odnosno pogrešnog navođenja osnove poslovne suradnje pri čemu je navedeno da je s dobavljačima poslovala temeljem kupoprodajnog ugovora i temeljem javno objavljenih uvjeta pa tako navodi da je jedina transakcija koja je izvršena za dobavljače A. M., Č. J., D. S., D. I., G. K., J. K., L. I., L. M., M. N., [...] - P. V. te V. I., ona koja je izvršena temeljem kupoprodajnog ugovora, a kojima prileže otkupni blokovi, koji predstavljaju sastavni dio ugovora. Na poseban upit o tome u kojim se slučajevima otpisuju potraživanja dobavljača, koje dobavljači imaju prema Žitu, stranka je navela kako se na navedenu okolnost ne može očitovati bez konzultacija s računovodstvom.

Zaključno stranka je u bitnome navela kako dobar dio primarnih proizvođača nema vlastite skladišne kapacitete, zbog čega koriste usluge skladištenja Žita. Odluku o tome hoće li, kome

i kada prodati svoj proizvod koji je prethodno uskladišten kod Žita, isključivo je na dobavljaču te on tu odluku može donijeti nakon dan ili dva, mjesec, 5 mjeseci ili godinu dana nakon skladištenja. Stranka pojašnjava da je roba prethodno skladištena kod otkuplivača, dakle već se nalazi kod otkuplivača i to na mjestu koje je odredio vlasnik, odnosno kasnije prodavatelj - dobavljač. Dodatno pojašnjava da o tome svjedoči okolnost da su datum sklapanja ugovora i datum isporuke identični. Opunomoćenica stranke navela je kako smatra da su dosadašnjim postupanjem stranke otklonjene bilo kakve dvojbe o nepravilnostima, navodeći kako je predmet ovog postupka koji je pokrenut po službenoj dužnosti utvrđenje iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi javno objavljenih uvjeta otkupa žitarica nakon 1. travnja 2018., dok dokumentacija koja je zatražena odnosi se na ugovorni odnos koji je nastao s dobavljačima temeljem kupoprodajnih ugovora, a ne javno objavljenih uvjeta što znači da oni nisu niti bi trebali biti predmet ovog upravnog postupka. Stoga, u ovom trenutku opreza radi, za slučaj da postoje bilo kakve dvojbe u bilo kojem segmentu koji je predmet razmatranja AZTN-a predlaže da se saslušaju sljedeći djelatnici Žita M. T., pomoćnica voditelja Odjela kooperacije i maloprodaje, R. K., izvršni direktor Sektora trgovanje i kooperacije i M. R., voditeljica računovodstva, s obzirom na to da isti imaju saznanja o ovom segmentu poslovanja Žita.

Usmena rasprava od 26. rujna 2019, odgođena je radi potrebe nadopune dokaznog postupka. Tako je AZTN svojim zaključkom od 26. rujna 2019. naložio stranci da do zaključno 7. listopada 2019. dostavi pisano obrazloženje u kojem će se izjasniti na okolnost kada je izvršeno plaćanje po otkupnom bloku i/ili računu, a ako je plaćanje po računu i/ili otkupnom bloku izvršeno prijebijem da dostavi izjavu o prijebijem i dade dodatna pojašnjenja i to u odnosu na 29 dobavljača i njihove otkupne blokove i/ili račune koje je stranka prethodno dostavila na spis predmeta prema zahtjevu AZTN-a. Istim zaključkom AZTN je naložio stranci da dostavi i pojašnjenje tj. materijalnu dokumentaciju, temeljem koje je izvršen otpis dijela potraživanja dobavljača prema Žitu i to za šest pojedinačno navedenih dobavljača. Zaključno, AZTN je naložio stranci da u istom roku dostavi na uvid dokumentaciju iz koje je razvidno jesu li potraživanja u odnosu na četiri dobavljača plaćena i kada. Ujedno, AZTN je prihvatio dokazne prijedloge stranke za ispitivanjem predloženih svjedoka te je preložio usmenu raspravu za 25. listopada 2019.

U skladu s nalogom, odnosno zaključkom AZTN-a Žito je u otvorenom roku dostavilo očitovanje na zatražene navode. Tako je Žito pod točkom 1. očitovanja od 7. listopada 2019. dostavilo obrazloženje kada su izvršena plaćanja po računu i/ili otkupnom bloku u odnosu na 29 zatraženih dobavljača.

Ujedno, stranka je u dostavljenom očitovanju dodatno pojašnjavajući način suradnje s njezinim dobavljačima od kojih otkupljuje relativno male količine žitarica, navela kako je čest slučaj da takvi dobavljači odluče odbiti primitak plaćanja otkupljenih žitarica jer im je praksa da od Žita kupuju robu iz žitovog proizvodnog asortimana i da se na taj način tražbine kompenziraju.

S obzirom na to da je pretežito riječ o dobavljačima starije životne dobi, koji žive u udaljenijim mjestima od otkupnog mjesta ili mjesta u kojem su uskladištili svoje žitarice, često se zna dogoditi da oni ipak ne dođu povući robu koja se ima kompenzirati do datuma dospijeća računa kojeg su izdali, a da pritom nisu Žitu dostavili bankovni račun za gotovinsko plaćanje, a broj računa nije naznačen nigdje u materijalnoj dokumentaciji. Takvim načinom suradnje se zapravo izlazi u susret takvim malim dobavljačima. Količina žitarica koje Žito na takav način otkupljuje od dobavljača je minorna u odnosu na količinu žitarica koje Žito svake godine otkupi i uredno plati, pa je iz toga razvidno da Žito takav način suradnje ne predlaže, a kamoli nameće dobavljačima, jer se ni u kojem slučaju ne može raditi o količinama koje bi imale bilo kakav utjecaj na poslovanje ili financijsko stanje Žita, pa jednostavno nije prirodno ni logično da bi to predstavljalo interes Žita.

Što se tiče zatvaranja duga prijebijem, stranka posebno napominjemo da je temeljem članka 196. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/2011., 78/15., 29/18.) određeno da je za zatvaranje tražbina prijebijem potrebna izjava o prijebijem, ali da prijebijem nastaje u trenutku kada su se tražbine susrele, neovisno o tome kada je izjava o prijebijem dana. Također, stranka navodi kako zakonom nije zabranjeno da se prijebijem izjavi prije dospelosti obaju tražbina.

Dodatno, stranka je samostalno ponudila pisano pojašnjenje na navode u dijelu koji se odnosi na proveden ispitivanje svjedoka M. B. zaposlenika trovačkog društva O. [...] na okolnost uobičajene poslovne prakse između ovog društva i Žita kao otkupljivača. Tako stranka u odnosu na poslovni odnos s O. [...], napominje da je račun br. 9519/001/1 na iznos od 1.652.562,50 kuna, s dospjećem 1. srpnja 2018. godine zatvoren kompenzacijom br.18-01199 od 4. srpnja 2018. iz koje je vidljivo da je Žito u trenutku dospjećea toga računa imalo dospjela potraživanja prema O. [...] i preko visine toga računa pa su ta međusobna potraživanja prestala s danom dospjećea navedenog računa (1. srpnja 2018.) jer su se tada međusobne tražbine susrele. U odnosu na račun br. 19245/18 na iznos od 6.960.375,00 kuna s dospjećem 17. rujna 2018. Žito napominje da je bilo onemogućeno u plaćanju istog. Naime, poslovna suradnja Žita i O. [...] tekla je na način da su dana 30. kolovoza 2018. sklopili Predugovor o kupoprodaji roba kojim se O. [...] kao kupac obvezao sukcesivno kupovati robu Žita kao prodavatelja u iznosu do 30.000.000,00 kuna. U navedenom Predugovoru stranke su se složile da će sklopiti konačni ugovor o kupoprodaji roba ako O. [...] ostvari kredit poslovne banke, a da je Žito ovlašteno kao polog zadržati iznos koji bi ORAO d.o.o. potraživao od Žita temeljem drugog međusobnog poslovnog odnosa koji se odnosio na kupoprodaju žitarica, a sve s ciljem kako bi se potraživanje iz tih dvaju poslovnih odnosa prebila. S obzirom na to da O. [...] nije uspio ostvariti kredit poslovne banke, to su ugovorne strane 16. rujna 2018. sporazumno raskinule spomenuti Predugovor i utvrdile kako će se roba koju je O. [...] isporučio Žitu, a koju Žito nije platilo jer je navedeni iznos bilo ovlašteno zadržati kao polog, smatrati plaćenom o dspjećeu i to vraćanjem pologa u roku od 60 dana, odnosno plaćanjem računa proizašlog iz poslovnog odnosa otkupa žitarica. Stranka zaključuje kako se nikako u ovom slučaju ne može govoriti ni o kakvom nametanju nepoštenih trgovačkih praksi.

U ovom dopisu Žito dostavlja i materijalnu dokumentaciju temeljem koje je izvršen otpis dijela potraživanja dobavljača prema Žitu i to u odnosu na zatražene dobavljače I. Đ., I. L., N. S., V. I. Prema navedenom stranka dostavlja na uvid Zapisnik o usklađenju i otpisu. Prema izjavi stranke, otkup potraživanja je izvršen temeljem Zapisnika o otpisu potraživanja koje su obje ugovorne strane potpisale. Da je riječ o beznačajnim iznosima potvrđuje činjenica da su navedena potraživanja u konačnici zatvorena otpisom, voljom vjerovnika što znači da Žito navedene vjerovnike ni na koji način nije oštetilo.

Takav otpis zapravo predstavlja otpust duga koji je jedan od načina prestanka ugovorne obveze prema kojem se vjerovnik svojevrijedno odriče tražbine koju ima prema svom dužniku, na što dužnik nema nikakav utjecaj.

Zaključno, stranka je dostavila i materijalnu dokumentaciju iz koje je razvidno da su potraživanja dobavljačima M. L. i G. K. plaćena i kada.

Na usmenoj raspravi održanoj 25. listopada 2019., za stranku prisustvovali su izabrana opunomoćenica te A. – M. R. zaposlena na poslovima referenta pravnih poslova, M. T., pomoćnica voditelja Odjela kooperacije i maloprodaje, zaposlena u trgovačkom društvu Žito, R. K., izvršni direktor Sektora trgovanje i kooperacije, te M. R., voditeljica računovodstva u Žitu.

Tijekom provođenja rasprave stranka je istaknula kako Žito na godišnjoj razini otkupljuje oko 700 do 800 milijuna tona žitarica i uljarica. U bitnome na toj raspravi stranka je pojasnila kako

je uobičajena praksa kada je riječ o dobavljačima fizičkim osobama ili OPG-ovima da isti traže od Žita da se plaćanja vrše temeljem prijebaja jer je zapravo riječ o poslovanju u kojem ova vrsta dobavljača ostavlja kod Žita svoje žitarice. Postoje slučajevi kada su žitarice ostavljene na pohranu pa se u određenom razdoblju s takvim dobavljačima sukladno njihovoj volji sklapaju ugovori ili je riječ o takvoj poslovnoj praksi gdje zapravo Žito za te tzv. male dobavljače vrši uslugu tzv. uslužne meljave. Mahom je ovdje riječ o osobama starije životne dobi te se ovakve kompenzacije u pravilu vrše na zahtjev tih tzv. malih dobavljača. U pravilu Žito u većini slučajeva ni ne raspolaže brojem bankovnih računa tih tzv. malih dobavljača, pa je iz tog razloga uobičajena praksa da se vrše prijebaji. Stranka posebno napominje kako sagledavajući količine koje tzv. mali dobavljači dostavljaju Žitu čine toliko mali udio u ukupnom poslovanju Žita da nema govora o nametanju nepoštenih trgovačkih praksi, a prijebaji se rade isključivo na zahtjev takvih dobavljača. Dodatno stranka je pojasnila da to Žitu stvara komplikacije i probleme zbog toga što se za male iznose moraju pisati po 2 do 3 kompenzacije jer je riječ o sitnim iznosima i usklađivanjima.

Nakon što su stranci predočeni iznosi prijebaja, primjerice u iznosu od 0,49 kuna, 0,69 kuna, 0,19 kuna, 2,98 kuna, na upit opunomoćenice stranke o tome postoji li financijski interes Žita da se tako mali iznosi plaćaju kompenzacijama, stranka je dala pojašnjenje da bi puno jednostavnije bilo da Žito iznos vrijednosti kupoprodajne cijene direktno plati na žiro-račun ili tekući račun fizičke osobe dobavljača, umjesto da mora sastavljati kompenzacije za tako niske iznose, izjašnjavajući se pri tome kako to doista nije financijski interes Žita, već se razlog za neplaćanje na račun ogleda u volji samih dobavljača, uobičajenim okolnostima da takvi dobavljači ne dostavljaju podatke o svojim tekućim računima, čak ni u okolnostima kada ih Žito poziva da to učine. Ne postoji uputa Žita da se plaćanja vrše isključivo prijebajima, a ne izravnim plaćanjem na tekuće račune malih dobavljača.

Na pitanje opunomoćenice stranke o razlozima zbog kojih se rade otpisi dijela potraživanja dobavljača prema Žitu d.o.o., kao što je to primjerice riječ u poslovnom odnosu Žita s Đ. I., kod kojeg je i izrađen zapisnik o usklađenju i otpisu, pojašnjeno je kako se otpisi dijela potraživanja rade isključivo radi usklađivanja knjigovodstvenih stanja dobavljača te kako je riječ o iznosima male vrijednosti koji se vrijednosno usklađuju. Nadalje, stranka je izjavila da kada se promatraju dobavljači poput Đ. I. i L. I., Žito ne posjeduje podatak o žiro-računu tog dobavljača jer ga nema, a kada bi ga i imalo razumno je za prihvatiti da bi se 0,11 kuna uplatilo na tekući račun tog dobavljača umjesto da se radi zapisnik o usklađenju i otpisu, da se poziva sam dobavljač koji još mora pritom i potpisati taj zapisnik jer je životno i logično da je ovdje riječ o nepotrebnom gomilanju dokumentacije i administrativnom trošku koji zasigurno prelazi iznos od 0,11 kuna te je zasigurno veći i od potraživanja.

Nakon što je stranci tijekom provođenja usmene rasprave predočen i poslovni odnos koji se odnosi na dobavljača A.-T. [...] vezano za račun 93/02/1, te nakon što joj je predočeno da je jedan dio potraživanja plaćen prijebajem 25. svibnja 2018., u iznosu od 468.142,11 kuna i za ostatak u iznosu od 245.482,07 kuna je sačinjena Izjava o prijebaju 31. svibnja 2018., na poseban upit opunomoćenice stranke o tome iz kojeg razloga nakon prve izjave o prijebaju ostatak dužnog iznosa nije plaćen u novcu nego tek kasnije kompenzacijom, stranka je pojasnila da je to zato što je riječ o takvom poslovnom odnosu u kojem ovo trgovačko društvo učestalo kupuje repro-materijal od Žita d.o.o., pa su predstavnici A.-T. [...] tražili da se taj ostatak ne plati u novcu već da se izvrši prijebaj robe iz asortimana Žita.

Nadalje, stranka je na poseban upit opunomoćenice pojasnila da kada je riječ o dobavljačima koji su bili predmetom ispitivanju u skladu s zaključkom AZTN-a od 26. rujna 2019. (pod točkom 1. tog zaključka) kako se radi o dobavljačima fizičkim osobama i OPG-ovima, sa područja Đakovštine, koji žive u blizini silosa Đakovo, koji se od 2010. godine nalazi u vlasništvu Žita.

Tako je stranka pojasnila da je stvar sukcesivnog vršenja isplate, naprosto stvar načina životnih prilika dobavljača koji su mahom s područja Đakovšine, s obzirom na to da silos u Đakovu pored svojih skladišnih kapaciteta sadrži i mlin, pa mahom ovi dobavljači predaju svoje žitarice, a kako bi mogli dobiti gotovi proizvod od Žita, tj. brašno. Nadalje stranka je izjavila da je prijeboj rađen zato što su životne navike stanovnika Đakovštine, ničim uvjetovane, takve da svojevrijedno predaju žitarice u zamjenu za neke finalne proizvode, brašno i ostale proizvode iz asortimana Žito kroz cijelu godinu. Stranka pojašnjava da su navedeni dobavljači predali neku količinu robe i da zauzvrat mogu kupiti robu u asortimanu Žita te da se takvim načinom poslovanja vrše kompenzacije novčanih potraživanja, a da Žito ni na koji način ne uvjetuje ovim dobavljačima da isključivo moraju poslovati sa Žitom jer postoji još najmanje 5 otkupljivača kod kojih isti ti primarni dobavljači mogu skladištiti odnosno prodati svoju robu.

Na daljnji upit o tome uvjetuje li Žito dobavljačima pojedinačno navedenim pod točkom 1. Zaključka zapisnika usmene rasprave od 26. rujna 2019., otkup žitarica na način da se vrši plaćanje kompenzacijom, stranka je izjavila da se ovim dobavljačima ne uvjetuje nikakvo plaćanje prijebojem, već da prethodno pojašnjenim načinom plaćanja izlaze ovim dobavljačima u susret.

Odgovarajući na pitanje opunomoćenica stranke o tome bi li za Žito bilo jednostavnije izvršiti primjerice uplatu od 1.000,00 kuna na žiro-račun, nego vršiti plaćanje putem prijeboja, stranka je odgovorila potvrdno.

Na poseban upit opunomoćenice stranke o kakvoj je vrsti poslovne suradnje riječ kada se govori o dobavljačima A.-T. [...] i A. [...], stranka je pojasnila kako je riječ o poslovnoj suradnji od preko 20 godina te da se u takvoj poslovnoj suradnji često plaćanja vrše i prije isporuke kultura, da se kompenzacija radi u trenutku kada je ovim trgovačkim društvima potreban repro-materijal. Na poseban upit opunomoćenice stranke da li primjerice postoje okolnosti kada trgovačko društvo A.-t. [...] kaže: „Nemoj mi izvršiti plaćanje jer ću trebati tvoju robu“, svjedok navodi da takve situacije postoje. Na daljnji upit opunomoćenice stranke o tome je li se takva situacija dogodila i s računom broj: 93/002/1, koji je plaćen u dvije kompenzacije, svjedok odgovara potvrdno, pojašnjavajući pri tome da je u trenutku isporuke već postojala obveza A.-t. d.o.o. prema Žitu d.o.o. pa je za taj iznos izvršena kompenzacija, dok je za ostatak A.-t. d.o.o. tražio da se kompenzira s naknadno naručenom robom iz asortimana Žita d.o.o.

Kako stranka nije imala daljnjih dokaznih prijedloga, prije dovršetka usmene rasprave od 26. rujna 2019. AZTN je donio zaključak kojim je određeno kako se svjedoci dobavljači M. L. i N. M. neće ponovo pozivati jer je tijekom dokaznog postupka dovoljno utvrđeno činjenično stanje za donošenje odluke te bi se provođenjem drugih dokaza tj. ispitivanja ovih svjedoka znatno odugovlačio predmetni postupak, pa se iz razloga ekonomičnosti svjedoci neće ponovo pozivati niti saslušavati. Pored navedenog, saslušanjem ovih svjedoka ne bi se utvrdila niti jedna nova činjenica bitna za donošenje odluke, zbog čega je usmena rasprava bila dovršena.

5. Utvrđenja AZTN-a

Uvažavajući sadržaj danog očitovanja stranke od 23. srpnja 2018. razvidno je kako se ispitni postupak vodio u dva dijela, pa se tako pod točkom 5.1. obrazloženja ovoga rješenja analiziraju ona činjenična utvrđenja koja se odnose na sadržaj javno objavljenih uvjeta stranke kao otkupljivača u odnosu na dostavljene uvjete otkupa merkantilne pšenice roda 2018., dok se pod točkom 5.2. obrazloženja ovoga rješenja analiziraju činjenična utvrđenja ugovora o kupoprodaji zaključenih u razdoblju od 1. travnja 2018. do 6. srpnja 2018. u odnosu na 5 dobavljača izabranih metodom uzorka, a koja analiza obuhvaća 10 ugovora o kupoprodaji i njihove anekse te drugu popratnu dokumentaciju, a zaključno se navode utvrđenja u odnosu na 37 dobavljača s kojima je sklopljeno ukupno 88 ugovora.

5.1. Javno objavljeni uvjeti otkupa merkantilne pšenice roda 2018.

Na temelju izvršenog uvida u prilog 1. - Uvjeti otkupa merkantilne pšenice roda 2018., vidljivo je kako navedeni uvjeti sadržavaju naznaku dana javne objave (11. srpnja 2018).

Nadalje, javno objavljeni uvjeti sadrže odredbu prema kojoj uvjeti otkupa vrijede od dana njihova donošenja (dakle od 11. srpnja 2018.) pa do popunjavanja silosnih kapaciteta Žita, a najduže do 15. kolovoza 2018., koji je dan ujedno krajnji rok za isporuku pšenice Žitu.

Iz sadržaja javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., vidljivo je kako se navodi da Žito kao otkupljivač otkupljuje merkantilnu pšenicu rod 2018. od dobavljača pšenice po obvezujućim uvjetima, a koji se imaju smatrati sporazumom između otkupljivača i poljoprivrednog proizvođača.

Na temelju izvršenog uvida u javno objavljene uvjete otkupa vidljivo je kako isti sadrže odredbe o otkupu pšenice u klasi Premium, I, II, III. i IV. U svrhu određivanja i razvrstavanja I. i II. klase pšenice, za pšenicu iznad 13,00% proteina otkupljivač zadržava pravo analize dodatnih parametara kvalitete o svom trošku. Također, navedeni javno objavljeni uvjeti sadrže i slijedeće odredbe koje se odnose na specifičnosti otkupa pšenice:

- Izdavanje pšenice iz silosa vrši se po klasama, a sukladno klasi unutar koje je izvršen prijem pšenice koja se izdaje;
- Fakturiranje pšenice obavezno će se vršiti za svaku klasu posebno prema obračunu za svako otkupno mjesto otkupljivača na kojemu se predavala pšenica;
- Za sadržaj vlage iznad 13,5% prilikom ulaznog obračuna pšenice u prijemu i otkupu naturalno se korigiraju isporučene količine pšenice na način da se predana količina množi koeficijentom iskorištenja „k” $k = (100 - \text{utvrđena vlaga}) / (100 - 13,5)$,
- Za sadržaj primjese iznad 5% prilikom ulaznog obračuna pšenice u prijemu i otkupu naturalno se korigiraju isporučene količine pšenice na način da se predana količina množi koeficijentom iskorištenja „k” $k = (100 - \text{utvrđene nečistoće}) / (100 - 5)$;
- Prilikom obračuna neće se bonificirati vlaga niža od 13,5% i primjesa niža od 5%;
- Ne uzimaju se u obzir analize vlastoručno uzetih uzoraka pšenice dobavljača pšenice;
- Kvalitetu pšenice prilikom prijema određuje kontrolna kuća I. [...], [...];
- Dobavljač pšenice je dužan pratiti vaganje i određivanje kvalitete dopremljene pšenice. Naknadne reklamacije se neće uvažavati. Uzorci uzeti za potrebe eventualnih naknadnih analiza čuvaju se do kraja radnog dana. Svojim potpisom na otkupnom bloku/obračunu pšenice 2018. dobavljač pšenice je suglasan s načinom obračuna i utvrđenim razredom kvalitete kao i svim ostalim odredbama javno objavljenih uvjeta otkupa pšenice, a koji su uvjeti obvezujući;
- Paritet: FCA silos/pista otkupljivača uz obračun troškova prema Cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza pšenice rod 2018. g tvrtke ŽITO d.o.o;
- Otkupljivač će plaćanje predane pšenice vršiti u roku od 60 dana od dana primitka pšenice, odnosno 60 dana od dana primitka fakture dobavljača pšenice.

Odredbom članka 5. stavka 3. ZNTP-a predviđena je iznimka kada nije potreban pisani ugovor između otkupljivača i/ili prerađivača i njihovih dobavljača i to u slučaju kada proizvođač (dobavljač) prihvati narudžbu otkupljivača na temelju njegovih javno objavljenih uvjeta koji su obvezujući i koji se prilažu otkupnom bloku te sadrže slijedeće sastojke koji su nužni:

- 1) cijena proizvoda ili način određivanja, odnosno izračuna cijene,
- 2) kvaliteta i vrsta proizvoda koji se isporučuje otkupljivaču,
- 3) uvjeti i rokovi plaćanja isporučenog proizvoda, s tim da rok plaćanja ne može biti dulji od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, odnosno ne dulji od 30 dana, ako je predmet isporuke svježi poljoprivredni ili prehrambeni proizvod,
- 4) uvjeti i rokovi isporuke proizvoda,

5) mjesto isporuke proizvoda.

Naime, Ministarstvo poljoprivrede je 14. studenog 2014. objavilo Kodeks otkupa žitarica i uljarica koji definira parametre otkupa i koji se u otkupu pšenice primjenjivao do 2017. Vođeno primjerima drugih članica EU, Ministarstvo je izradilo Kodeks koji je naglasio kvalitetu žitarica i uljarica kao uvjet konkurentnosti na tržištu. Međutim, Kodeks je preporuka proizvođačima za proizvodnju kvalitetne robe (koja će u konačnici biti konkurentna na tržištu EU), a otkupljivačima preporuka vezano za otkup. Prvi pravilnik, pravilnik kojim su utvrđeni novi parametri i kvalitativne klase prilikom otkupa pšenice objavljen je u „Narodnim novinama“, broj 64/17. od 5. srpnja 2017. pod nazivom Pravilnik o parametrima kvalitete i kvalitativnim klasama pšenice u otkupu pšenice roda 2017. godine. Kodeks otkupa žitarica i uljarica koje je donesen u studenome 2014. i dalje se primjenjuje s obzirom na to da propisuje uvjete, način, prijem i otkup ostalih žitarica i uljarica.

Kada se analiziraju odredbe javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., koje je stranka dostavila u prilogu svog pisanog očitovanja, za zaključiti je kako je stranka prilikom objavljivanja odredaba bitnih za poslovni odnos primjenjivala odredbe važećeg Pravilnika o parametrima kvalitete i kvalitativnim klasama pšenice u otkupu pšenice roda 2018. godine („Narodne novine“, broj 46/18., dalje u tekstu: Pravilnik).

Odredbe tog Pravilnika primjenjuju se na pšenicu roda 2018. godine proizvedenu za otkup isključivo na području Republike Hrvatske (članak 1. stavak 3. Pravilnika). Tim Pravilnikom utvrđuju se parametri kvalitete i kvalitativne klase prilikom otkupa pšenice (članak 1. stavka 1. Pravilnika).

Odredbom članka 1. stavka 2. Pravilnika propisano je kako parametri kvalitete i kvalitativne klase pšenice propisani ovim Pravilnikom mogu biti i drugačiji ukoliko su vlasnik pšenice i otkupljivač dogovorili drugačije uvjete.

U pogledu utvrđivanja sadržaja bitnih sastojaka koje javno objavljeni uvjeti moraju sadržavati stranka je prilikom određivanja kvalitete i vrste poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji se isporučuje otkupljivaču, u konkretnom slučaju stranci, primijenila odredbe Pravilnika i to članka 2. stavaka 1. i 2., s obzirom na to da je pšenicu u otkupu razvrstala u skladu s kvalitativnim klasama u skladu s tablicom iz članka 2. stavka 2. Pravilnika razvrstavajući pšenicu u tzv. Premium klasu, I. klasu, II. klasu, III. klasu i IV. klasu.

Naime, vidljivo je kako je pšenica u otkupu razvrstavana u kvalitativne klase sukladno Pravilniku na bazi druga dva parametra kvalitete, a to su hektolitarska masa (kg/hl) te postotak proteina (%).

Analizirajući odredbe javno objavljenih uvjeta koje je stranka dostavila vidljivo je kako je stranka primjenjivala odredbe Pravilnika i u dijelu kako je to propisano odredbom članka 2. stavka 1. Pravilnika iz koje odredbe proizlazi kako bez obzira na druge parametre kvalitete, kod konačnog razvrstavanja pšenice u kvalitativnu klasu, konačni i odlučujući parametar je postotak proteina.

Stoga, stranka je jasno navela u javno objavljenim uvjetima koju kvalitetu pšenice prihvaća za otkup te je navela na koji način se parametri kvalitete odražavaju na cijenu.

Dakle, cijena se izračunava prema kvalitativnoj klasi pšenice (Premium, I., II., III. i IV. klasa), a ujedno stranka je odredila i način korekcije cijene, odnosno odredila je kako utječe hektolitarska masa i protein na korekciju osnovne cijene po klasi. Naime, stranka je u javno objavljenim uvjetima izrijekom navela kako se uz ispunjen uvjet hektolitarske mase, cijena obračunava ovisno o postotku proteina prema tablici. Nadalje, kao što je prethodno izloženo, stranka je u javno objavljenim uvjetima navela i odredbu sadržaja da ukoliko hektolitarska

masa ne zadovoljava najnižu vrijednost klase kojoj pripada protein, cijena se umanjuje za 0,02 kn/kg za svaki umanjeni 1 kg/hl.

Dakle, za zaključiti je kako je stranka u javno objavljenim uvjetima navela ne samo cijenu za određenu klasu, već je navela i na koji će se način odstupanja u parametrima odražavati na količinu i cijenu.

Kada se nadalje analiziraju odredbe javno objavljenih uvjeta vidljivo je kako je stranka u svojim javno objavljenim uvjetima navela kako će plaćanje predane pšenice biti izvršeno u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka pšenice, odnosno 60 (šezdeset) dana od dana primitka fakture dobavljača pšenice.

Navedena odredba javno objavljenih uvjeta stranke u skladu je s odredbama ZNTP-a, budući da se pšenica (koja predstavlja žitaricu biljne vrste iz porodice trava sukladno odredbi članka 5. stavka 1. točke a) Pravilnika o žitaricama i proizvodima od žitarica objavljenog u „Narodnim novinama“, broj 81/16.) može podvesti pod pojam poljoprivrednog i prehrambenog proizvoda iz članka 2 c) ZNTP-a.

Prema zakonskoj definiciji iz članka 2 c) ZNTP-a poljoprivredni ili prehrambeni proizvod jest svaka tvar ili proizvod, djelomično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je prehrani ljudi ili se može očekivati da će ga ljudi konzumirati, uključujući piće, žvakaću gumu i svaku drugu tvar, uključujući vodu koja se namjerno ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje, pripreme ili prerade te žive životinje koje su namijenjene za proizvodnju hrane u skladu s člankom 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL 31, 1.2.2002), osim morske ribe i drugih morskih organizama iz ulova.

Dakle, u konkretnom slučaju predmet isporuke nije svježiji poljoprivredni ili prehrambeni proizvod, iz čega slijedi zaključak kako je navedena odredba o uvjetima i rokovima plaćanja za isporučenu pšenicu u skladu s odredbom članka 5. stavka 3. u vezi članka 5. stavka 1. točke 3. ZNTP-a.

Nadalje, odredbu stranke o uvjetima i rokovima plaćanja isporučenog poljoprivrednog i prehrambenog proizvoda potrebno je razmatrati i u skladu s odredbom članka 7. stavka 1. ZNTP-a, kojom je propisano kako za svaku isporuku poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda u skladu s ugovorom sklopljenim između dobavljača i trgovca ili dobavljača i otkupljivača i/ili prerađivača, odnosno za svaku uslugu povezanu s isporukom poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda mora biti izdan račun ili otkupni blok, u skladu s poreznim propisima, iz čega se izvodi zaključak kako odredba javno objavljenih uvjeta stranke kako će se plaćanje pšenice izvršiti u roku od 60 dana od dana primitka fakture dobavljača pšenice nije sporna niti je u suprotnosti s odredbama ZNTP-a, tj. odredbe članka 7. stavka 1. ZNTP-a.

U pogledu bitnog sastojka koji se odnosi na uvjete i rokove isporuke proizvoda vidljivo je kako je stranka u svojim javno objavljenim uvjetima otkupa pšenice roda 2018., jasno navela kako rokovi isporuke vrijede od dana donošenja (dakle od 11. srpnja 2018.) pa do popunjavanja silosnih kapaciteta stranke, a najduže do 15. kolovoza 2018., koji je dan ujedno krajnji rok za isporuku pšenice otkupljivaču.

U odnosu na uvjete isporuke poljoprivrednog proizvoda stranka u javno objavljenim uvjetima navodi kako se isporuka pšenice vrši prema Cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza pšenice rod 2018. tvrtke Žito.

Na usmenoj raspravi održanoj 14. prosinca 2018. stranka je izjavila kako je uobičajena poslovna praksa da se javno objavljuju cjenici prijema, skladištenja, sušenja i izlaza za

pšenicu. Cjenik je javno objavljen. Na temelju parametara koji su utvrđeni u cjeniku, svaki od primarnih dobavljača pojedinačno za sebe donosi odluku hoće li izvršiti skladištenje u pojedinom silosu koji se nalazi u vlasništvu stranke.

Za zaključiti je kako je stranka prilikom objave javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., uskladila svoje poslovanje s odredbama Pravilnika i to s odredbom članka 3. stavka 3., kojom je propisano kako na obračunskoj analizi jasno moraju biti istaknuti i svi troškovi u kn/t ili kn/kg koji terete isporučenu pšenicu, a odnose se na troškove otkupa (ulaza, izlaza, koncentracije i dr.), raznih analiza i sušenja.

U javno objavljenim uvjetima otkupa merkantilne pšenice roda 2018. kao mjesto isporuke proizvoda navodi se silos/pista otkupljivača uz paritet FCA što označava da trošak i rizik nad robom prelazi na kupca kada mu prodavatelj stavlja robu na raspolaganje u ugovorenom mjestu (pista/silos kupca).

Ovako sadržanu odredbu javno objavljenih uvjeta treba promatrati i u kontekstu zakonske definicije mjesta isporuke poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda kako to propisuje odredba članka 2. točke m) ZNTP-a kojom je propisano kako je mjesto isporuke mjesto na kojem dobavljač isporučuje poljoprivredni ili prehrambeni proizvod otkupljivaču i/ili prerađivaču ili trgovcu i na kojem u trenutku isporuke svi rizici i odgovornosti za proizvod prelaze na otkupljivača i/ili prerađivača ili trgovca.

Prilikom provođenja usmene rasprave od 14. prosinca 2018. stranka se očitovala kako u svom posjedu ima sedam silosa koji se nalaze na području Osječko - baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. Prema izjavi stranke silos je vrsta građevine namijenjena propisnom čuvanju žitarica i uljarica, dok je pista ograđena (velika) betonska površina na kojoj se istovaruje poljoprivredni proizvod nakon čega se isti prevoze u silosne kapacitete. Stranka je dodatno pojasnila kako se na pistama nalaze tzv. kamionske vage te se količina dopremljene robe utvrđuje na način da se vrši vaganje prijevoznog sredstva s teretom, nakon čega se vrši vaganje samog prijevoznog sredstva bez tereta te se na taj način utvrđuje količina robe koja je predena otkupljivaču. Robu koju je otkupljivaču tj. stranci dostavljena na tzv. pistu, dalje se otprema u silosne kapacitete Žita putem prijevoznika, s kojima otkupljivač ima zaključene ugovore o prijevozu robe.

Na posebna upit stranka je pojasnila kako je uobičajena poslovna praksa da svaki od dobavljača dostavlja svoje proizvode u one silose koji se nalaze u sastavu trgovačkog društva stranke, gdje je to za dobavljača najpovoljnije. Zaključno stranka je izjavila kako je uobičajena poslovna praksa da (pojedini) primarni proizvođač poljoprivrednog proizvoda svoj proizvod dostavi na najbližu pistu odnosno silos u odnosu na poljoprivrednu površinu gdje se nalazi roba odnosno usjev.

Incoterms klauzule koje je donijela Međunarodna trgovačka komora u Parizu 1936., dok su iste revidirane 1953. i 2010., su dispozitivne naravi primjenjuju se ako se ugovorne strane na njih u ugovoru izričito pozivaju, a iste sadrže opće usvojena pravila o trenutku prelaska rizika u međunarodnom prometu robe. Tako prema klauzuli FCA rizik prelazi s prodavatelja na kupca kod utovara u prijevozno sredstvo kod prodavatelja odnosno stavljanje na raspolaganje prijevozniku u drugom mjestu predaje.

Stoga razmatrajući sadržaj odredbe o mjestu isporuke poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, a pritom uzimajući u obzir izjave stranke dane na usmenoj raspravi od 14. prosinca 2018. ne može se nedvojbeno zaključiti da bi ova odredba bila sporna, jer nije nužno inzistirati da je mjesto isporuke određeno sa dodatnim podacima (imenom naselja, adresom i kućnim brojem) ako se u određenom mjestu nalazi jedno skladište, što je u biti potvrđeno dostavom podataka od strane Žita o broju raspoloživih silosnih kapaciteta koji se nalaze u njegovom vlasništvu.

U upravnom postupku AZTN je ispitivao i sve elemente vezane uz provedbu općeg uvjeta poslovanja tj. javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., a koji se odnose i na rokove plaćanja, radi utvrđenja je li Žito u okolnostima javno objavljenih uvjeta otkupa merkantilne pšenice roda 2018., izvršavalo svoje obveze u skladu s odredbom članka 5. stavka 3. u vezi s člankom 5. stavkom 1. točkom 3. ZNTP-a i članka 11. točke 9. ZNTP-a.

Tako je AZTN dopisom od 27. kolovoza 2018. naložio stranci da sukladno članku 17. stavku 1. ZNTP-a, dostavi na uvid podatke i dokumentaciju koji se odnose na javno objavljene uvjete otkupa merkantilne pšenice rod 2018., na način da stranka dostavi podatak o broju dobavljača pšenice s kojima je ostvaren poslovni odnos na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa, uz dostavljanje podataka o tvrtki trgovačkog društva dobavljača, odnosno imenu i prezimenu obrtnika s nazivom obrta ili OPG-a, s naznakom sjedišta i poslovne adrese te OIB-a za razdoblje od 11. srpnja 2018. do 27. kolovoza 2018.; te naznakom broja računa ili otkupnog bloka koji je dobavljač izdao otkupljivaču, odnosno Žitu, datuma izdavanja računa dobavljača otkupljivaču i datuma plaćanja otkupljivača dobavljaču.

Žito je udovoljio traženju AZTN te je u otvorenom roku, 17. rujna 2018., dostavilo zatražene podatke za ukupno 1.097 poslovnih odnosa u kojima je predmet kupoprodaje bila pšenica, za koje je AZTN analizom dostavljenih podataka utvrdio kako je plaćanje po računu ili otkupnom bloku izvršeno unutar roka od 60 dana od dana izdavanja računa, odnosno otkupnog bloka.

U odnosu na 53 računa dobavljača nije evidentiran datum plaćanja, budući da u trenutku dostave dokumentacije od strane Žita, nije protekao rok od 60 dana od dana primitka fakture dobavljača, u kojem roku je potrebno izvršiti plaćanje za poljoprivredni ili prehrambeni proizvod.

Stoga, zaključuje se kako su plaćanja dobavljačima (i to u odnosu na 1.044 dobavljača) izvršena u rokovima koje propisuje ZNTP, tj. nije utvrđeno da bi otkupljivač Žito svojim postupanjem nametnuo dobavljačima nepoštenu trgovačku praksu iz članka 11. točke 9. ZNTP-a, tj. Žito je izvršilo plaćanja unutar roka od 60 dana od dana izdavanja računa ili otkupnog bloka.

U pogledu sadržaja javno objavljenih uvjeta otkupa pšenice roda 2018. ocjenjeno je kako su isti sadržavali sve bitne odredbe upravo u skladu s odredbom članka 5. stavka 3. u vezi članka 5. stavka 1. točke 1. do 5. ZNTP-a.

Pored navedenog potrebno je ukazati kako je u tijeku provođenja ispitnog postupka AZTN analizirao navode stranke u dijelu njezina pozivanja na opstojnost ugovora o skladištenju, analizirajući je li eventualno sporna odredba kojom se ustanovljavaju cjenici prijema, skladištenja, sušenja i izlaza za pšenicu.

Može se zaključiti kako su ugovori o uskladištenju česti u praksi, a osnove su mu uređene u člancima 744. do 762. ZOO-a, stoga u ovom dijelu obrazloženja rješenja potrebnim se smatra istaknuti pojedine opće odredbe ugovora o uskladištenju te posebna pravila o skladištima (podredno o skladišnici).

Unatoč temeljnom načelu o zabrani miješanja primljenih stvari, pri zamjenjivim stvarima postoji iznimna mogućnost miješanja, ali samo sa stvarima iste vrste i kakvoće. Prva iznimka postoji ako je ostavodavac pristao na miješanje u trenutku sklapanja ugovora ili poslije, dakle, nakon sklopljenog sporazuma stranaka.

Druga iznimka nije ovisna o pristanku ostavodavca i odnosi se na svojstva robe tj. skladištar ih može miješati ako je očito da je riječ o stvarima koje se mogu miješati bez opasnosti od nastanka štete za ostavodavca, kao što je to upravo kod žitarica u rasutom stanju u silosima.

U tom smislu, jesu li zamjenjive stvari pomiješane sukladno navedenim iznimkama, skladištar (u ovom slučaju bi to bilo Žito) ovlašten je iz smjese tih zamjenjivih stvari izdvojiti na zahtjev ovlaštene osobe (ostavodavca ili njegovog zastupnika) dio koji joj pripada, a da ostale ovlaštene osobe ne moraju pri tome sudjelovati (članak 748. stavka 2. ZOO-a).

Na temelju ove odredbe zakona skladištar je oslobođen od eventualnih prigovora ostalih ostavodavaca da je izdvajao robu bez njihova pristanka. Svakako da je pri izdvajanju skladištar dužan postupati stručno i objektivno na jednak način prema svim ostavodavcima.

Roba ostavljena na čuvanje u skladištu redovito je namijenjena daljnjoj prodaji. Stoga, ostavodavac ima stalni interes da se roba u skladištu čuva u stanju u kojem je predana, s čime je povezano njegovo pravo pristupa robi i pravo da je pregledava ili uzima njezine uzorke, bez obzira na to izvješćuje li ga skladištar redovito o stanju robe.

Nakon primitka robe, skladištar pristupa tzv. glavnoj obvezi čuvanja stvari pri čemu je dužan poduzimati sve potrebne i ugovorene mjere i radnje zbog njezina očuvanja u odgovarajućem stanju.

Ako tijekom čuvanja, tj. od trenutka preuzimanja do vraćanja – na robi nastane šteta, skladištar odgovara ostavoprincipu za štetu. On odgovara po objektivnom kriteriju (uzročnosti), tj. odgovara i za slučajnu štetu na čuvanoj robi i ne može se osloboditi odgovornosti dokazom da nije kriv za tu štetu.

Ugovor o skladištenju je naplatni pravni posao i skladištar ima pravo na naknadu, a ostavodavac obvezu platiti mu naknadu za čuvanje primljene robe (članak 744. stavka 1. ZOO-a u vezi s člankom 750. stavkom 1. ZOO-a). Visina naknade određuje se ugovorom, tarifom skladišta ili mjesnim poslovnim običajem.

U utvrđivanju naknade skladištar mora postupati na jednak način prema svim ostavodavcima bez povlaštenja ili diskriminacije.

Osim obveze da mora platiti naknadu za čuvanje, ostavodavac ima obvezu platiti i naknadu troškova koji su bili potrebni za održavanje i očuvanje robe (članak 750. st. 1. ZOO-a).

Tako se pod troškovima za očuvanje robe ne razumijevaju samo redoviti troškovi samog čuvanja, koji su uobičajeni i već uračunani u naknadu, već dodatni i posebni troškovi koji su nužni i korisni za ostavodavca, a prelaze svotu redovite naknade za čuvanje (a to su uobičajeno, primjerice, troškovi utovara i istovara robe, troškovi osiguranja, carinjenja, vozarine, ležarine i sl.).

Dakle, skladištar uvijek ima pravo i na nagradu za rad, koja se određuje u pravilu sukladno tarifama skladišta. No pored toga, skladištar ima pravo na naknadu troškova koji su bili potrebni za očuvanje robe, a za svoje tražbine iz ugovora o uskladištenju i ostale tražbine nastale u vezi s čuvanjem robe, ima založno pravo na toj robi.

Što sve određeno skladište ima, ovisi o vrsti robe koju prima na skladištenje. U pravilu se razlikuju privatna i javna skladišta, ovisno o tome je li skladištar ovlašten izdavati vrijednosne papire skladišnice ili nemaju te ovlasti.

Uvriježeno je da upravo privatna skladišta izdaju također potvrde o primljenoj robi, no te potvrde služe samo kao dokaz da je predana roba određenom skladištaru te da se uz nju može preuzeti ta ista roba..

Također, posebne odredbe postoje i u Zakonu o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje („Narodne novine“, broj 79/09., 124/11., 32/19.) koji uređuje uskladištenje

žitarica i industrijskog bilja uz posebno ovlaštenje, propisuje uvjete za stjecanje ovlaštenja i sadržaj skladišnice izdane za uskladištene žitarice i industrijsko bilje kao vrijednosnog papira te uređuje prava i obveze osoba u postupku izdavanja i prometa skladišnica.

Tako je prema tom Zakonu ovlaštenu skladištar pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj registrirana za djelatnost i upisana u Upisnik ovlaštenih skladištara, kojoj je izdano rješenje o ovlaštenju na temelju kojeg može izdavati skladišnicu (članka 2. točka 6.).

Potrebno je napomenuti kako je do donošenja ovog Zakona, skladišnica bila regulirana ZOO (članci 744. do 762.), a na nju se posredno odnose i odredbe ZOO-a o uskladištenju i ostavi.

U tom kontekstu, bitno je naglasiti kako je člankom 3. tog Zakona upravo propisano kako je Ministarstvo poljoprivrede ono koje u provedbi Zakona vodi postupak za dodjelu rješenja o ovlaštenju, vodi Upisnik i objavljuje podatke o ovlaštenim skladištarima i ovlaštenim trgovcima, prati postupke izdavanja skladišnica sukladno odredbama tog Zakona i propisa donesenih na temelju njega, kao i propisa o kakvoći žitarica i industrijskog bilja.

Dakle, sukladno odredbama tog Zakona upravni nadzor nad provedbom Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavlja Ministarstvo, dok Inspeksijski nadzor u povodu tog Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavljaju poljoprivredni inspektori Državnog inspektorata (što je ranije bila poljoprivredna inspekcija u Ministarstvu poljoprivrede).

Stoga, uvažavajući sve navedeno AZTN je stava da eventualno pitanje skladištenja u kontekstu otkupa merkantilne pšenice ne bi trebalo biti sporno te da izjave stranke treba prihvatiti kao razumne, odnosno da nema dovoljno dokaza iz kojih bi proizlazilo da se skladištenje vrši na teret proizvođača. Potrebno je naglasiti kako je stranka u više navrata iskazivala na okolnost da je u većini slučajeva izvršeno skladištenje, ali da nije bilo nikakvog tereta za proizvođače, s obzirom na to da skladištenje nije bilo naplaćeno.

5.2. Kupoprodajni ugovori

U odnosu na dobavljača A.-Č. [...], stranka je dostavila Ugovor o prodaji br. 001-2018 zaključen između dobavljača-prodavatelja A.-Č. [...] i stranke ŽITO d.o.o. kao otkupljiivača, sklopljen 4. lipnja 2018., predmet kupoprodaje proizvod – stočni ječam.

U odnosu na zatraženo pojašnjenje (a s obzirom da su uočene razlike u vrsti proizvoda na prijemnom listu i računu) je li predmet ugovornog odnosa između dobavljača A.-Č. [...] i otkupljiivača ŽITO d.o.o., merkantilni ječam ili stočni ječam, stranka se prilikom dostave pisanih očitovanja, kao i prilikom davanja izjava i objašnjenja tijekom provođenja usmene rasprave očitovala kako se citirani ugovor odnosi na kupoprodaju stočnog ječma (stočna hrana), rod 2018. te služi isključivo za hranidbu domaćih životinja, a što proizlazi iz samog naziva proizvoda „stočni ječam“. Navedeni proizvod nije namijenjen prehrani ljudi, niti se može očekivati da će ga ljudi konzumirati.

Stoga, stranka zaključuje kako se na navedeni ugovorni odnos ne mogu primijeniti odredbe ZNTP-a.

Unatoč ovako dostavljenom očitovanju stranke izvršena je analiza citiranog Ugovora kako bi se utvrdilo je li pisani ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a (članak 5. stavak 1. točke 1. do 6.), te je analiziran rok plaćanja dobavljaču koji u konkretnom slučaju ne može biti dulji od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

Zaključuje se kako ugovor sadrži obvezni sastojak o cijeni proizvoda, kvaliteti i vrsti proizvoda, uvjetima i rokovima plaćanja (određeno je kako će se plaćanje izvršiti u roku od 30 dana od datuma isporuke, te primitku fakture i ostalih otpremnih dokumenata), uvjetima i rokovima

isporuke (odmah po skidanju usjeva, vozilima kupca), te mjestu i uvjetima isporuke proizvoda (FCA A.-Č. [...] skladišta (Čepin, Tenja, Budimci, Bijelo Brdo).

Kada se razmatra ugovorna odredba o mjestu isporuke proizvoda ne može se nedvojbeno zaključiti kako je ovakva odredba o mjestu isporuke proizvoda sporna na način da ista nije dovoljno određena ili određiva budući da stranka svojim vozilima u skladištima koja se nalaze u vlasništvu A.-Č. [...] preuzima robu stočni ječam.

U odnosu na obvezni sastojak trajanje ugovora, vidljivo je kako u ovako dostavljenom ugovoru nije ugovorena odredba iz koje proizlazi kako se ugovor sklapa na određeno vrijeme, odnosno do ispunjenja ugovorom preuzetih obveza, predaje robe i isplate kupoprodajne cijene, a to iz razloga jer prema očitovanju stranke ovaj ugovor nije sastavljala stranka, već dobavljač, trgovačko društvo A.-Č. [...], dok stranka nadalje pojašnjava kako se trajanje ovog ugovora iscrpljuje rokom isporuke „po skidanju usjeva“, što je ograničeno isključivo na vrijeme trajanja žetve ječma koja, ovisno o vremenskim uvjetima, završava do 15. srpnja, čime je i samo trajanje ugovora određeno. Zaključno, može se prihvatiti očitovanje stranke, s obzirom na to da je ugovorom određena količina robe koja se otkupljuje tako da samom isporukom robe stranci ugovor prestaje važiti, odnosno može se smatrati da trajanje ugovora važi do isporuke proizvoda stranci.

Plaćanja prema dobavljaču A.-Č. [...], po dostavljenim računima izvršena su u roku propisanom ZNTP-om.

Zaključuje se kako je ugovor i bez obzira na očitovanje stranke da je predmet ugovornog odnosa stočni ječam, stočna hrana za domaće životinje na koju se ne primjenjuje ZNTP, ipak sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a, a kako su i plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, odnosno 60 dana od dana izdavanja računa ili otkupnog bloka zaključuje kako je otkupljivač postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

U odnosu na Ugovor o prodaji br. 003-2018 od 18. lipnja 2018., kojim je ugovorena kupoprodaja robe uljane repice, rod 2018. godine, hrvatskog podrijetla, certificirana ISCC certifikatom, zaključen između dobavljača-prodavatelja A.-Č. [...] i stranke Žito kao otkupljivača, vidljivo je kako i ovaj ugovor sadrži obvezni sastojak o cijeni proizvoda, kvaliteti i vrsti proizvoda, uvjetima i rokovima plaćanja (određeno kako će se plaćanje izvršiti u roku od 30 dana od datuma isporuke, te primitka fakture i ostalih otpremnih dokumenata), rokovima isporuke (odmah po skidanju usjeva, vozilima kupca), mjestu i uvjetima isporuke proizvoda (CPT Tvornica Ulja Čepin).

Kada se razmatra ugovorna odredba o mjestu isporuke proizvoda ne može se nedvojbeno zaključiti kako je ovakva odredba sporna na način da ista nije dovoljno određena ili određiva jer je ugovoreno da stranka svojim vozilima dostavlja uljanu repicu u Tvornicu Ulja Čepin (koja se nalazi u većinskom vlasništvu Žito). Prema ugovorenoj odredbi o mjestu i uvjetima isporuke - CPT Tvornica Ulja Čepin proizlazi kako prodavatelj plaća troškove prijevoza do imenovanog odredišta te rizik nad robom prelazi na kupca u prvoj točki gdje prodavatelj predaje robu prijevozniku, dok prodavatelj snosi troškove osiguranja i prijevoza.

U odnosu na obvezi sastojak trajanje ugovora, vidljivo je kako u dostavljenom Ugovoru nije ugovorena odredba iz koje proizlazi kako se ugovor zaključuje na određeno vrijeme, odnosno do ispunjenja ugovorom preuzetih obveza, predaje robe i isplate kupoprodajne cijene. Uvidom u dostavljeni ugovor može se zaključiti kako je i ovaj ugovor sastavilo trgovačko društvo A.-Č. [...], sukladno ranije istaknutim navodima stranke koja su vezana za istog dobavljača. Kako je ovim ugovorom određena količina robe koja se otkupljuje tako samom isporukom robe stranci ugovor prestaje važiti, može se prihvatiti kako trajanje ugovora važi do isporuke cjelokupne ugovorene količine proizvoda stranci.

U pogledu ugovorne odredbe koja se odnosi na kvalitetu i vrstu proizvoda, uljane repice, analizirane su i odredbe važećeg Pravilnika o kontroli kakvoće soje, suncokreta i uljane repice u otkupu („Narodne novine“, br. 88/10., 93/10., 78/11., 81/13.). Kako je odredbom članka 5. stavka 3. Pravilnika o kontroli kakvoće soje, suncokreta i uljane repice u otkupu propisano kako uvjeti i način prijema i otkupa uljane repice propisani tim Pravilnikom nisu obvezujući ako su vlasnik i otkupljivač drugačije uvjete regulirali međusobno posebnim ugovorom, to je za zaključiti kako su izraženi parametri kvalitete izraz suglasnosti volje obje ugovorne stranke.

Plaćanja prema dobavljaču A.-Č. [...], vezano za proizvod uljana repica, po dostavljenim računima izvršena su u roku koji je propisan ZNTP-om.

Zaključuje se kako je ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP, kako su plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, odnosno 60 dana od dana izdavanja računa ili otkupnog bloka, slijedom čega se zaključuje kako otkupljivač i postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

Nadalje, predmet analize bili su i ugovorni odnosi koje je Žito ostvarilo sa svojim dobavljačem K. I., a riječ je o kupoprodajnom ugovoru br. 18-000282-0440/18 od 28. lipnja 2018. sklopljenim između navedenog dobavljača i stranke kao otkupljivača, kojim je ugovorena kupoprodaja poljoprivrednog proizvoda ječam merkantilni, rod 2018., hrvatskog podrijetla.

Kako je predmet kupoprodaje ječam merkantilni, rod 2018., s obzirom na izneseno očitovanje stranke iz njezinog dopisa od 8. studenoga 2018., u kojem navodi kako je u trgovačkoj praksi uvriježeno da se ječam koji nije ni pivarski niti sjemenski, naziva ječmom merkantilnim ili ječmom stočnim ili ječmom za hranidbu životinja, postavlja se pitanje mogu li se na ovaj ugovorni odnos primijeniti odredbe ZNTP-a.

Unatoč ovako dostavljenom očitovanju stranke izvršena je analiza citiranog Ugovora kako bi se utvrdilo je li pisani ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a (članak 5. stavak 1. točke 1. do 6.), te je analiziran rok plaćanja dobavljaču koji u konkretnom slučaju ne može biti dulji od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

Kupoprodajni ugovor br. 18-000282-0440/18 od 28. lipnja 2018., sadrži obvezni sastojak o cijeni proizvoda, kvaliteti i vrsti proizvoda, uvjetima i rokovima plaćanja (tako je određeno kako će se plaćanje izvršiti u roku od 60 dana od dana primitka robe, odnosno 60 dana od dana primitka fakture prodavatelja, uz napomenu kako ugovorne strane suglasno utvrđuju da se ugovorena cijena može podmiriti i kompenzacijom međusobno dospjelih novčanih obveza, o uvjetima i rokovima isporuke (kao rok isporuke naznačen je datum 28. lipnja 2018., dok je kao uvjet isporuke naznačeno da prodavatelj izjavljuje kako je upoznat s Cjenikom kupca te pristaje na obračun troškova nastalih prilikom ulaza, izlaza, uskladištenja i sušenja robe), o paritetu i mjestu isporuke proizvoda (FCA pista/silos kupca), o trajanju ugovora (naznačeno je kako je ugovor zaključen na određeno vrijeme, odnosno do ispunjenja ugovorom preuzetih obveza, predaje robe i isplate kupoprodajne cijene).

Tijekom provođenja ispitnog postupka u dijelu zatraženih pisanih očitovanja, a tako i neposrednim saslušanjem stranke, zatražena su određena pojašnjenja koja se odnose na dostavljenu materijalne dokumentaciju obračun skladištarskih usluga za robu, te su zatražena i pojašnjenja vezano za sam tijek poslovnog odnosa, s obzirom na to da je iz materijalne dokumentacije bilo razvidno kako je ovaj dobavljač robu isporučio stranci u dva navrata na dan 18. lipnja 2018., dok je ugovor sklopljen 28. lipnja 2018.

Prema navodima stranke dobavljač je proizvod dopremio stranci na skladištenje, jer dobavljač ne raspolaže skladišnim kapacitetima, slijedom čega mu je izdan vagarski list: primka-2018-

KN-000132 i vagarski list: Primka-2018-KN-000133, koji prema navodima stranke predstavlja dokaz da je dobavljač predao robu na skladištenje, te na temelju izdane dokumentacije isti je vlasnik dostavljenog merkantilnog ječma u količini od 23.918,00 kg.

Naknadno je dobavljač odlučio prodati robu, pa je s istim sklopljen kupoprodajni ugovor, kojim je definirana cijena u skladu s tada važećim tržišnim cijenama. Za ugovorenu cijenu utvrđeno je kako ista odgovara prosječnoj maksimalnoj cijeni za navedeni tjedan otkupa, sukladno bazi TISUP-a.

Dakle, dobavljač je prvotno izvršio skladištenje robe, a prema uvjetima koji su navedeni u Cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza ječma rod 2018., koji Cjenik je stranka dostavila u spis predmeta dana 8. studenog 2018.

Izvršenim uvidom u navedeni Cjenik vidljivo je kako je isti objavljen 28. svibnja 2018., te su u istome specificirani troškovi sušenja, prijema, kala prijema, skladištenja, kala skladištenja, troškovi analize, kalo izlaza, te trošak analize. U samom Cjeniku navode se i posebne napomene, pa između ostalog i odredba da se skladišnina ne naplaćuje počevši od 1. kolovoza 2018. Tijekom provođenja usmene rasprave na poseban upit AZTN-a stranka se očitovala kako u razdoblju od primitka robe (18. lipnja 2018.) pa do zaključenja ugovora (28. lipnja 2018.) K. I. nije bila naplaćena skladišnina sukladno navedenim odredbama dostavljenog Cjenika već su obračunati samo troškovi prijema i analize.

Na temelju materijalne dokumentacije, a i samog očitovanja stranke na usmenoj raspravi iznos od 1.781,80 kuna predstavlja iznos koji je naplaćen dobavljaču na ime troškova prijema robe i analize, sukladno navedenom Cjeniku.

Kupoprodajni ugovor sklopljen je 28. lipnja 2018., a istog dana izdan je i otkupni blok.

Utvrđeno je kako je plaćanje kupoprodajne cijene u jednom dijelu izvršeno uplatom na transakcijski račun dobavljača, dok je za preostali iznos kupoprodajne cijene izvršen prijeboj s potraživanjima stranke prema dobavljaču na ime troškova prijema robe, iz čega slijedi zaključak kako su plaćanja prema ovom dobavljaču izvršena u rokovima propisanim ZNTP-om.

Kao mjesto isporuke navodi se pista/silos kupca. Tijekom provođenja usmene rasprave od 14. prosinca 2018. te iz dostavljenih očitovanja stranke navodi se kako dobavljač robu dovozi na pistu/silos koji je najbliži poljoprivrednoj površini s koje skida usjeve.

Uvažavajući navode stranke u pogledu broja silosa i pista kojima raspolaže, uvažavajući sve specifičnosti ovoga slučaja navodi stranke o ugovornoj odredbi o mjestu isporuke ocjenjeni su prikladnima zbog čega u konkretnom slučaju nije nužno inzistirati da mjesto isporuke bude određeno s dodatnim podacima.

Zaključuje se kako je ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a, kako su plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, odnosno 60 dana od dana izdavanja računa ili otkupnog bloka, slijedom čega se zaključuje kako je otkupljivač postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

Kada je riječ o dobavljaču L. A., predmet analize bio je Kupoprodajni ugovor br. 18-000194-0190/18 od 20. lipnja 2018., sklopljen između dobavljača-prodavatelja L. A. i kupca-otkupljivača Žita predmet kojeg kupoprodajnog ugovora je roba pšenica merkantilna III. klasa, rod 2017.

Kupoprodajni ugovor sadrži obvezni sastojak o cijeni proizvoda, kvaliteti i vrsti proizvoda, uvjetima i rokovima plaćanja (tako je određeno kako će se plaćanje izvršiti u roku od 60 dana od dana primitka robe, odnosno 60 dana od dana primitka fakture prodavatelja, uz napomenu kako ugovorne strane suglasno utvrđuju da se ugovorena cijena može podmiriti i kompenzacijom međusobno dospjelih novčanih obveza), o uvjetima i rokovima isporuke (kao rok isporuke naznačen je datum 20. lipnja 2018., dok je kao uvjet isporuke naznačeno da prodavatelj izjavljuje kako je upoznat sa Cjenikom kupca te pristaje na obračun troškova nastalih prilikom ulaza, izlaza, uskladištenja i sušenja robe), o mjestu i uvjetima isporuke proizvoda (FCA pista/silos kupca uz obračun troškova prema Cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza pšenice rod 2017. godine tvrtke ŽITO d.o.o.), o trajanju ugovora (naznačeno je kako je ugovor zaključen na određeno vrijeme, odnosno do ispunjenja ugovorom preuzetih obveza, predaje robe i isplate kupoprodajne cijene).

Plaćanja su izvršena u rokovima propisanim ZNTP-om.

Cijena proizvoda je, prema tvrdnjama stranke sa usmene rasprave određena dogovorom s dobavljačem.

Uvjeti isporuke ugovoreni su *incoterms* paritetom FCA pista/silos kupca što označava da trošak i rizik nad robom prelazi na kupca kada mu prodavatelj stavlja robu na raspolaganje u ugovorenom mjestu (pisa/silos kupca).

Kako je kao prilog ovog Ugovora priložen sporazum o otkupu pšenice rod 2017., na kojem se nalazi obračun troškova prijema, skladištenja analize, a koji se odnosi na isporučenu količinu proizvoda od 1.320,00 kg s datum isporuke od 8. srpnja 2017., za zaključiti je kako je riječ o proizvodu koji je ranije bio skladišten u silosnim kapacitetima stranke, iz kojeg razloga se može zaključiti da je dostatno navođenje za mjesto isporuke paritet FCA pista/silos.

Zaključuje se kako je ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP, dok su plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, odnosno 60 dana od dana izdavanja računa ili otkupnog bloka, slijedom čega se zaključuje kako otkuplivač postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

U odnosu na dobavljača [...] R. K., najprije je potrebno ukazati kako je izvršen uvid u dostavljeni Ugovor o ugovaranju sjetve, proizvodnji i isporuci zrna pšenice, uljane repice i ječma, rod 2018. godine, broj 49 koji je sklopljen 12. rujna 2017. između stranke kao prodavatelja/ugovaratelja proizvodnje s jedne strane i s druge strane [...] R. K. kao kupca-organizatora proizvodnje-proizvođača, te je izvršen uvid i u Ugovor o poslovnoj suradnji, sjetvi i otkupu ratarskih kultura i uređenju budućih poslovno pravnih odnosa broj 68, koji je sklopljen dana 29. ožujka 2016. između Žita kao prodavatelja-nositelja sjetve-vjervnika, s jedne strane i [...] R. K., kao kupca-organizatora proizvodnje-dužnika, s druge strane.

Naime, u bitnome, ovdje je riječ o jednom specifičnom i složenom poslovno-pravnom odnosu, dakle nije riječ o tzv. „običnom“ građanskopravnom ugovoru o kupoprodaji, već se prema odredbama oba Ugovora (Ugovor broj 49. predstavlja sastavni dio, dodatak Ugovora broj 68.) reguliraju prava i obveze ugovornih strana u svezi s prodajom roba iz proizvodnog programa stranke, tj. Žita, radi nesmetanog odvijanja proizvodnog ciklusa sjetve i žetve ratarskih kultura na površinama koje se nalaze u vlasništvu ili zakupu [...] R. K., kao i skladištenja proizvedenih žitarica i uljarica, kao i rokova plaćanja isporučenih roba, uvjeta otkupa proizvedenih žitarica i uljarica te načina osiguranja potraživanja proizašlih iz poslovnog odnosa.

Odredbom članka 32. ZNTP-a, za ugovore koje su otkupljivači sklopili s dobavljačima prije stupanja na snagu ZNTP-a, dakle prije 7. prosinca 2018., bilo je određeno prijelazno razdoblje za usklađivanje s ZNTP-om do 31. ožujka 2018.

Stranka je uskladila svoje ugovorne odnose, sklapanjem novih ugovora i to Ugovor o poslovnoj suradnji broj 77 od 31. ožujka 2018. koji ugovor je sklopljen između Žita kao prodavatelja-nositelj sjetve-vjerovnik i [...] R. K. kao kupca-organizatora proizvodnje-dužnika, te Ugovor o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018., a koji Ugovor je sklopljen između Žita kao prodavatelja-nositelj sjetve-vjerovnik i [...] R. K. kao kupca-organizatora proizvodnje-dužnika.

Ugovor o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura broj: 81 predstavlja sastavni dio, tj. dodatak Ugovora o poslovnoj suradnji broj: 77.

Sukladno odredbi članka 1. predmet Ugovora o poslovnoj suradnji broj 77 od 31. ožujka 2018. jeste reguliranje međusobnih odnosa, prava i obveza ugovornih strana u svezi s prodajom robe iz proizvodnog i prodajnog programa prodavatelja, tj. Žita (sjemenska roba, mineralno gnojivo, sredstva za zaštitu bilja i dr.) radi nesmetanog odvijanja proizvodnog ciklusa sjetve, uzgoja i žetve ratarskih kultura (pšenice, uljane repice, ječma, soje, kukuruza, suncokreta, šećerne repe, zob, tritikal i dr.) na površinama u vlasništvu ili zakupu kupca, tj. [...] R. K., rokova plaćanja, isporučenih roba, skladištenja proizvedenih ratarskih kultura, kao i uvjeta otkupa proizvedenih ratarskih kultura te načina osiguranja potraživanja proizašlih iz poslovnopravnog odnosa.

Nastavno izvršen je uvid u odredbu članka 7. citiranog Ugovora, iz koje u bitnome proizlazi kako je, u svrhu osiguranja naplate potraživanja proisteklog iz prodaje roba iz proizvodnog i prodajnog programa prodavatelja, kupac obavezan prodavatelju predati slijedeće instrumente osiguranja: bjanko, akceptiranu mjenicu s klauzulom „bez protesta“, uz mjenično očitovanje ovjereno kod javnog bilježnika; bjanko, vlastitu akceptiranu mjenicu s klauzulom „bez protesta“, jamca uz izjavu o jamstvu i mjenično očitovanje ovjerenu kod javnog bilježnika na iznos od 150.000,00 kuna.

Nadalje, stranka je u tijeku ispitnog postupka dostavila i Ugovor o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018., koji je zaključen između Žita kao prodavatelja-nositelj sjetve-vjerovnik i [...] R. K. kao kupca-organizatora proizvodnje-dužnika, a koji predstavlja sastavni dio, tj. dodatak Ugovora o poslovnoj suradnji broj: 77 čije se odredbe u cijelosti primjenjuju na Ugovor o kreditiranju sjetve i otkupa ratarskih kultura broj: 81.

U okviru navedenog ugovora razmatrana je odredba članka 4. stavka 4. u kojoj je ugovoreno kako će precizni uvjeti otkupa poljoprivrednih proizvoda organizatora proizvodnje [...] R. K. biti utvrđeni pisanim dodacima koji predstavljaju sastavni dio Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupu ratarskih kultura broj: 81 od 31. ožujka 2018. ili zasebnim ugovorom, koji će sadržavati odredbe o cijeni, kvaliteti te drugim odredbama bitnim za poslovni odnos ugovornih strana.

Kako je stranka prilikom dostave materijalne dokumentacije dostavila i račun br. 4/P1/1 koji je izdan od strane dobavljača [...] R. K. dana 12. srpnja 2018., iz kojeg proizlazi kako je ovaj dobavljač 12. srpnja 2018. isporučio merkantilnu pšenicu klasa I. i II., Žitu kao otkupljivaču, postavljeno je pitanje stranci je li do otkupa pšenice došlo na temelju javno objavljenih uvjeta merkantilne pšenice rod 2018., od dana 11. srpnja 2018. ili na temelju eventualno postojećeg zasebnog ugovora, slijedom čega je zbog provođenja upravnog postupka po službenoj dužnosti bilo potrebno utvrditi njegovo eventualno postojanje, kao i sadržajne odredbe tog ugovora.

Stranka se prilikom dostave svog očitovanja od 8. studenog 2018. izjasnila kako je dobavljač prodao pšenicu po javno objavljenim uvjetima otkupa merkantilne pšenice roda 2018. koji su bili na snazi od 11. srpnja 2018. do 15. kolovoza 2018. iz kojeg razloga nisu prijavljeni niti precizirani pisani dodaci Ugovora o kreditiranju sjetve i otkupu ratarskih kultura i/ili zasebnim ugovorima o otkupu.

Sukladno analizi izvršenja rokova plaćanja po računu 4/P1/1 koji se odnosi na isporuku 7.069 kg merkantilne pšenice klase I. i 5.287 kg merkantilne pšenice klase II. na iznos od 16.529,94 kune, utvrđeno je kako je navedeni račun u većem dijelu podmiren uplatom na transakcijski račun dobavljača, dok je za dio potraživanja dobavljača prema stranci izvršen prijeboj i kompenzacija s potraživanjima stranke prema dobavljaču [...] R. K. Navedena plaćanja izvršena su u rokovima propisanim ZNTP-om, dok nije pronađeno daljnjih dokaza o povredi odredaba ZNTP-a u odnosu na ovog dobavljača.

Također, vezano za poslovni odnos koji je nastao u odnosu prema [...] R. K., izvršen je uvid i u odredbe dostavljenog Ugovora br. 18-008208-0300/18 sklopljen 30. lipnja 2018. u kojem je predmet kupoprodaje roba uljana repica certif., rod 2018, zemlja porijekla Hrvatska, održavanja proizvodnja prema ISCC, non-GMO.

Ugovor sadrži obvezni sastojak o cijeni proizvoda, kvaliteti i vrsti proizvoda, uvjetima i rokovima plaćanja (određeno kako će se plaćanje izvršiti u roku od 60 dana od datuma isporuke, te primitka fakture i ostalih otpremnih dokumenata, ugovorne strane suglasno utvrđuju da se ugovorena cijena može podmiriti i kompenzacijom međusobno dospjelih potraživanja), uvjetima i rokovima isporuke (uvjeti - prodavatelj izjavljuje da je upoznat sa cjenikom kupca te pristaje na obračun troškova nastalih prilikom ulaza, uskladištenja, sušenja i izlaza robe; rok isporuke je 30. lipnja 2018., što je datum zaključenja ugovora) mjesto isporuke (paritet: FCA silos/pista kupca uz obračun troškova prema cjeniku prijema, uskladištenja, sušenja i izlaza uljane repice rod 2018.), trajanje ugovora (ugovor se zaključuje na određeno vrijeme, odnosno do ispunjenja ugovorom preuzetih obveza).

Kada se razmatra ugovorna odredba o mjestu isporuke proizvoda ne može se nedvojbeno zaključiti kako je ovakva odredba sporna na način da ista nije dovoljno određena ili određiva. Tijekom usmene rasprave od 14. prosinca 2018. te iz dostavljenih očitovanja stranke proizlazi kako dobavljač robu dovozi na pistu/silos koji je najbliži poljoprivrednoj površini s koje skida usjeve. Uvažavajući sva očitovanja stranke može se prihvatiti kako su njezine izjave prikladne te se mogu prihvatiti kao objektivne i razumne, zbog čega je ocijenjeno da je ugovorna odredba o mjestu isporuke dovoljno određena.

U pogledu ugovorne odredbe koja se odnosi na kvalitetu i vrstu proizvoda, uljane repice, analizirane su i odredbe važećeg Pravilnika o kontroli kakvoće soje, suncokreta i uljane repice u otkupu („Narodne novine“, broj 88/10., 93/10., 78/11., 81/13.). Kako je odredbom članka 5. stavka 3. Pravilnika o kontroli kakvoće soje, suncokreta i uljane repice u otkupu propisano kako uvjeti i način prijema i otkupa uljane repice propisani ovim Pravilnikom nisu obvezujući ako su vlasnik i otkupljivač drugačije uvjete regulirali međusobno posebnim ugovorom, to je za zaključiti kako su izraženi parametri kvalitete izraz suglasnosti volje obje ugovorne strane.

Plaćanja prema dobavljaču vezano za proizvod uljana repica, po dostavljenim računima izvršena su u roku koji je propisan ZNTP-om.

Zaključuje se kako je ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a, kako su plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, slijedom čega se zaključuje kako otkupljivač postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

Vežano za Kupoprodajni ugovor br. 18-000401-123/18 od 30. lipnja 2018., sklopljen između dobavljača [...] G. D. i kupca-otkupljivača Žito u odnosu na predmet kupoprodaje, poljoprivredni proizvod uljanu repicu certificiranu, rod 2018., održive proizvodnje prema ISCC, non-GMO, s obzirom na to da je riječ o tipskom ugovoru, sva obrazloženja koja su navedena pod točkom 5.2. obrazloženja ovoga rješenja i koja se odnose na ugovorni odnos sklopljen s [...] R. K. u pogledu proizvoda uljane repice, primjenjuju se i u ovom slučaju.

Dakle, zaključuje se kako je ugovor sastavljen u skladu s odredbama ZNTP, dok su plaćanja dobavljaču izvršena u roku koji nije dulji od zakonskog roka od 60 dana od dana primitka poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je predmet isporuke, slijedom čega se zaključuje kako je otkupljivač postupao u skladu s odredbama ZNTP-a.

Ovdje je potrebno ukazati kako je na temelju naknadno dostavljene dokumentacije, sve sukladno zahtjevu AZTN-a izvršena analiza 88 ugovora i njihove popratne dokumentacije, koje ugovore je Žito sklopilo sa svojih 37 dobavljača. Ujedno, na temelju 88 ugovora izdano je 119 računa odnosno otkupnih blokova koji su bili predmetom dodatne analize vežano za eventualnu povredu članka 11. točke 9. ZNTP-a.

Tako je u skladu s zahtjevima ZNTP-a izvršena analiza onih ugovora u kojima je predmet ugovornog odnosa merkantilna pšenica koja se koristi za prehranu ljudi i koja je iz tog razloga i razvrstana u kvalitativnu višu kategoriju, tj. riječ je o pšenici I. i II. klase, a iznimno je riječ o pšenici premium klase. Ovdje se ukazuje kako u ovom dijelu obrazloženja AZTN-a zbog razloga ekonomičnosti neće se izlagati činjenična utvrđenja u odnosu na svih 88 ugovora, s obzirom na činjenicu da je riječ o tipskim ugovorima koje je Žito unaprijed pripremlilo, a dobavljači su ih prihvatili, pri čemu je sama provedba tih ugovora s dobavljačima podjednaka, te nije sporna u smislu ZNTP-a iz istih razloga koji su izneseni u pojedinačnom opisu dostavljenih uzorka u odnosu na pet dobavljača koji su zasebno imenovani i analizirani.

Međutim, tijekom provođenja ispitnog postupka stranci je ukazano na određene nedostatke koji se ukazuju kroz izvršena plaćanja po pojedinim otkupnim blokovima i/ili računima i to samo u onom dijelu gdje je plaćanje u pojedinom dijelu izvršeno prijebojem. Riječ je o svega 17 otkupnih blokova - računa i o neznatnim svotama koje su plaćene prijebojem. Uvažavajući izjavu stranke da kada je riječ o zatvaranju duga prijebojem, da je potrebno uzeti u obzir i sadržaj odredbe članka 196. ZOO-a, prema kojoj je za zatvaranje tražbina prijebojem potrebna izjava o prijeboju, ali da prijeboj nastaje u trenutku kada su se tražbine susrele, neovisno o tome kada je izjava o prijeboju dana, te kako ZOO ne zabranjuje da se prijeboj izjavi prije dospelosti obaju tražbina, nedostaci koji su utvrđeni nisu takve težine da bi imali za posljedicu povredu ZNTP-a, upravo iz razloga jer je posljedica za zaštićeno dobro i pravni sustav neznatna. Beznačajnost ovog dijela postupanja dovodi se u vezu s utvrđenim urednim plaćanjima u odnosu za koje je AZTN izvršio analizu, analizirajući materijalne dokaze za razdoblje od 7. prosinca 2017. do 27. kolovoza 2018., gdje u odnosu na javno objavljene uvjete otkupa merkantilne pšenice roda 2018. i zaključene kupoprodajne ugovore nije utvrđen bilo kakav propust u plaćanju, tj. nije počinjena povreda članka 11. točke 9. ZNTP-a.

6. Odluka Vijeća

Vijeće je na svojoj sjednici 55/2020., održanoj 29. prosinca 2020., razmotrilo cjelokupno činjenično stanje i okolnosti utvrđene u ovom postupku te u skladu s ovlaštenjima iz članka 13. stavka 2. ZNTP-a donijelo odluku o obustavi postupka budući da ne postoje zakonske pretpostavke za daljnje vođenje postupka u smislu odredbe članka 20. stavka 1. podstavka 5. ZNTP-a. Iako su postojale indicije za pokretanje predmetnog postupka po službenoj dužnosti, AZTN tijekom ispitnog postupka nije pronašao dokaze kojima bi se te indicije potvrdile niti je pronašao druge dokaze o povredi odredaba ZNTP-a.

Razlozi za navedenu odluku Vijeća detaljno su obrazloženi u točki 5. obrazloženja ovoga rješenja.

Stoga je AZTN, temeljem odluke Vijeća, riješio kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

7. Objava rješenja na mrežnoj stranici AZTN-a

U skladu s odredbama članka 22. ZNTP-a, ovo rješenje će biti objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a, pri čemu će poslovne tajne sadržane u tom rješenju biti izuzete od javne objave.

Odredbom članka 1. točke p) ZNTP-a, poslovne tajne definirane su kao poslovne informacije određene općim propisom o zaštiti tržišnog natjecanja pa se slijedno tome na odgovarajući način primjenjuje odredba članka 53. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13.).

Slijedom iznesenoga, AZTN je riješio kao u točki II. izreke ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od 30 dana od dana primitka rješenja (članak 20. stavci 3. i 6. ZNTP-a).

Zamjenica predsjednika Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Vesna Patrlj, dipl. iur.

Dostaviti:

- ŽITO d.o.o. za proizvodnju i trgovinu sa sjedištem u Osijeku, Đakovština 3, putem [...] i [...] odvjetničkog društva j.t.d., sa sjedištem u Z., [...] 20 preporučenom poštom s povratnicom
- pismohrana, ovdje